

ھېكمەت دۇر دانىلىرى مەجمۇئەسى

تەپەككۇر ھەققىدە

ھېكمەتلەر

شىنجاڭ گۈزەل سائىتات - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلىكترون ئۇن - سەن نەشرىياتى

ھېكمەت دۇر دانىسلىرى مەجمۇئەسى

تەپەككۇر ھەققىدە

ھېكمەتلىرى

پىلانلىغۇچى: مۇرات ئېلى
باش تۈزگۈچى: ئادىل مۇھەممەت
ئىزدىر قاتارچۇللا سارتىپكىن
ئاپشەنگۈل ئايىپ
چۈرگەت شىياز
پىلىشىز مۇھەممەت

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلىكترون ئۇن - سەن نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

关于思维的格言;维吾尔文/阿迪力·穆罕默德主编. —乌鲁木齐: 新疆美术摄影出版社: 新疆电子音像出版社, 2008.8 (经典格言系列丛书)

ISBN 978—7—80744—429—9

I. 关... II. 阿... III. 格言—汇编—世界—维吾尔语 (中国少数民族语言) IV. H033

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 122088 号

丛 书 名	经典格言系列丛书
本 册 书 名	关于思维的格言
策 划	穆拉提·伊力
主 编	阿迪力·穆罕默德
	艾则孜·阿塔吾拉·萨尔特肯
编 者	阿依夏木古丽·阿尤甫
	居来提·尼亚孜
	贝丽克孜·穆罕默德
特约编辑	阿米娜·克奇克
责任编辑	艾尼瓦·库迪力克
责任校对	克尤木·吐尔逊
出 版	新疆美术摄影出版社
	新疆电子音像出版社
地 址	830000 乌鲁木齐市西虹西路 36 号
发 行	新疆新华书店
印 刷	新疆新博文印刷有限责任公司
开 本	880×1230mm 1/32
印 张	3 印张
字 数	51 千字
版 次	2008 年 8 月第 1 版
印 次	2008 年 8 月第 1 次印刷
书 号	ISBN 978—7—80744—429—9
定 价	9.90 元

(书中如有缺页,错页及倒装请与工厂联系)

تۈزگۈچىدىن

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن، قايسى بىر دانىشمەن «دۇنيا دانىش-
مەنلەرنىڭ ئىلكىدۇر» دېگەن ئىكەن. دەرۋەقە دۇنيا دانىشمەنلەر-
نىڭ ئەقىل - پاراسەت جەۋھەرلىرى بىلەن ئۆز مەنىدارلىقىنى ناما-
يان قىلىپ كەلمەكتە. تارىختا ئۆتكەن مەشھۇر مۇتەپەككۇرلارنىڭ
كىشىلىك ھايات يەكۈنلىرى بولغان ھېكمەتلىك ئىبارىلەر زامان -
زامانلارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن قىممىتى يوقىماس گۆھەردەك نۇر چې-
چىپ، خەلقنىڭ مەنىۋىيىتىنى تويۇندۇرۇشىدىكى خورىماس بۇلاق
بولۇپ كەلدى. ئىلگىرى ئۇلارنىڭ ھېكمەتلىك ئىبارىلىرى پارچە -
پارچە مەنبەلەردە ئېلان قىلىنغان ياكى قىسقىچە توپلام ھالەتتە
نەشر قىلىنغان بولسىمۇ، ئەمما مەزمۇن بويىچە ئايرىم - ئايرىم
توپلام قىلىنمىغان ئىدى. بۇ قېتىم بىز ھەرقايسى مەتبۇئاتلاردا
ئېلان قىلىنغان ۋە تۈرلۈك ئەسەرلەردە تىلغا ئېلىنغان ھېكمەتلىك
سۆزلەرنى توپلاپ، مەزمۇن بويىچە تۈرگە ئايرىپ «ھېكمەت دۇراندە-
لىرى مەجمۇئەسى» دېگەن نام ئاستىدا 50 يۈرۈش كىتاب قىلىپ
تۈزۈپ چىقتۇق. ئىشىنىمىزكى، بىزنىڭ بۇ كىچىككىنە ئەمگە-
كىمىز خەلقىمىزنىڭ تارىختا ئۆتكەن ھەرقايسى ئەل مۇتەپەككۇر-
لىرىنىڭ دۇنيا قارىشى بىلەن تونۇشۇشىدا، شۇنداقلا ئۇنىڭدا ئېي-
تىلغان ھايات تەجرىبىلىرى ئارقىلىق ئۆز مەنىۋىيىتىدىكى بوش-
لۇقلارنى تولدۇرۇشىدا كۆۈرۈكلۈك رول ئوينايدۇ.

ئەستە تۇتۇشنىڭ تەبىئىي قانۇنىيەتلىرى تولىمۇ ئاددىي، پە-
قەت ئۈچ تۈرلۈكلە، ئۇلار تەسىرات، تەكرارلاش، ئەسلەشتىن ئىبارەت.
دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

بەش مىنۇت سەرپ قىلىپ، دىققەتنى جانلىق، پائال مەركەز-
لەشتۈرۈش زېھىن خىرە چاغدا بىرنەچچە كۈن قالايىمقان ئويلىغانغا
قارىغاندا تېخىمۇ زور ئۈنۈم بېرىدۇ.
دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

ئادەتتىكى ئادەملەرنىڭ كالىسى ئۇنىڭ كۆزى كۆرگەن شەي-
ئىنىڭ مىڭدىن بىرىگىمۇ دىققەت قىلمايدۇ. بىزنىڭ كۆزىتىش
كۈچىمىز — ھەقىقىي كۆزىتىش كۈچى — ھەقىقەتەن ئادەم ئى-
شەنمىگۈدەك دەرىجىدە ئاجىز.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

مېنىڭ دىققىتىم خۇددى پولاتقا ئوخشايدۇ — ئۇنىڭغا بىرەر

نەرسىنى ئويماق بەك قىيىن، ئويۇلغان ھامان ئۇچۇرگىلى بولمايدۇ.

دالى كارنېگ: «تەلەدكى بۆسۈش» تەن

ئەڭ كۆڭۈلدەك نەرسە ئەستە تۇتماقچى بولغان ئىشنى كۆرۈش، ئاڭلاشلا ئەمەس، بەلكى شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا تۇتۇپ بېقىش، پۇراپ بېقىش، تېتىپ بېقىش كېرەك.

دالى كارنېگ: «تەلەدكى بۆسۈش» تەن

بىز كۆرۈش سېزىمى بىلەن پىكىر قىلىدىغان مەخلۇق. كۆزنىڭ تەسىراتى ئۇزاققىچە يوقالمايدۇ. بىز دائىم دېگۈدەك مەلۇم بىر ئادەمنىڭ چىرايىنى ئەستە ساقلىيالايمىز، ئەمما ئىسمىنى ئۇنتۇپ قالىمىز.

دالى كارنېگ: «تەلەدكى بۆسۈش» تەن

بىمەنىلىك ھەم غەلىتە ئىشلارنى ئەستە ساقلىماق ئوڭاي.

دالى كارنېگ: «تەلەدكى بۆسۈش» تەن

سىز سان ساناقسىز ماتېرىياللارنى ئەستە ساقلىيالايسىز — پەقەت سىز ئۇلارنى دائىم يادلاپ، ئەستە تۇتماقچى بولغان نەرسىنى تەكرارلاپ تۇرسىڭىزلا بولىدۇ. سۆھبەتلەردە ئاتونۇش كىشىنىڭ ئىسمىنى چاقىرىپ تۇرۇڭ — ناۋادا ئۇنىڭ ئىسمى فامىلىسىنى

ئەستە تۇتۇۋالماقچى بولسىڭىز. سۆھبەتلەردە يېڭى سۆزلەرنى ئىشلىتىڭ، نۇتۇق سۆزلىگەندە دېمەكچى بولغان مەزمۇنلارنى ئوتتۇرىغا قويۇڭ، ئىشلىتىلگەن بىلىم ۋە ماتېرىياللار ئېسىڭىزدىن كۆتۈرۈلمەيدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىملىك بۇسۇش» تەن

ئەسلىش ئەستە تۇتۇشتا كەم بولسا بولمايدىغان ئامىل.

دالى كارنىڭ: «تەلىملىك بۇسۇش» تەن

بىزنىڭ يېڭىلا ئۆگەنگەن يېڭى ماتېرىياللاردىن دەسلەپكى سەككىز سائەت ئىچىدە ئۇنتۇپ قالغىنىمىز كېيىنكى ئوتتۇز ئالتە كۈن ئىچىدە ئۇنتۇپ قالدىغىنىمىزدىن كۆپ بولىدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىملىك بۇسۇش» تەن

تەربىيەلەنگەن ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارى تەشكىللەنگەن بىر-لەشتۈرۈش سىستېمىسىغا تايىنىدۇ؛ ئۇنىڭ جەۋھىرى بولسا ئۇلا-رىنىڭ ئىككى ئالاھىدىلىكىنىڭ ھىمايىسىدە بولىدۇ: بىرىنچى-

بىرلىشىشنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىكلىكى؛ ئىككىنچى، ئۇلارنىڭ سان سىپىرى... شۇڭا، ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارى ياخشى بولۇشنىڭ سە-رى بىز ئەسلىمەكچى بولغان ھەر بىر پاكىت بىلەن ئۆزگىرىشنىڭ

كۆپ بىرلىشىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت
دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

ئەسلىش قانۇنىيىتى بىزنىڭ بارلىق ئۆي پىكىرلىرىمىز
بار بولۇپ، زادىلا ھېسسىياتنىڭ تەسىرىگە، توسقۇنلۇقىغا ئۇچرىد-
مايدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن
ئوخشاش تاشقى تەجرىبىسى بار ئىككى ئادەم ئىچىدە، ئۆز
تەجرىبىسىنى ئەڭ كۆپ ئويلايدىغان ھەمدە ئۇلارنى ئۆزئارا بىرلەش-
تۈرۈپ ئەڭ سىستېمىلىق مۇناسىۋەتكە ئىگە قىلالىغان ئادەم ئەڭ
ياخشى ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىغا ئىگە ئادەم بولىدۇ.
دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

شۇڭا، سىز بىرەيلەننىڭ ئىسىم - فامىلىسىنى ئەستە تۇتۇش
ئىقتىدارىڭىزنى ئاشۇراي دېگىسىز، بىرەر سۈپەت جۈملىنى ئويلاپ
تېپىپ، ئۇنىڭ ئىسىم فامىلىسى بىلەن كەسپىنى بىرلەشتۈرۈڭ.
دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

ئادەتتىكى ۋە ئاساسلىق ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيت-
تىشنىڭ ئامالى يوق؛ بىز پەقەت ئالاھىدە ئەسكە ئېلىشتەك ئەستە
تۇتۇش ئىقتىدارىنى كۈچەيتەلەيمىز.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تىن

ئاساسەن، بىزنىڭ كالىمىز بىر خىل ئەسكە ئېلىش ماشىنىسى.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تەن

سايلىغۇچىلارنىڭ ئىسىم - فامىلىسىنى ئەستە قالدۇرۇش سىياسىي تالانت، ئۇنتۇپ قېلىش يوقىتىش ھېسابلىنىدۇ. بۇ بىر سىياسىيون ئۈچۈن ئەقەللىي ساۋات. ئىسىم فامىلىنى ئەستە قالدۇرۇش ئىقتىدارى خىزمەتتە، كىشىلەر ئارا ئالاقىلەردە سىياسىي ئىشلاردىكىگە ئوخشاش مۇھىمدۇر.

دالى كارنىڭ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

باشقىلارنىڭ سۆزىنى قۇلاق سېلىپ ئاڭلاش ئىقتىدارى ھەر قانداق ياخشى مەجەزلىك كىشىلەردە بولمىغۇرمەيدۇ.

دالى كارنىڭ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

5

باشقىلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىپ ئاڭلاشقا ماھىر كىشىلەرنى مەشھۇر ئەربابلارلا ياقىتۇرۇپ قالماسىتىن، ئادەتتىكى كىشىلەرمۇ ياقىتۇرىدۇ.

دالى كارنىڭ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

سىز بىرەر نەرسىنى ئەستە تۇتماقچى بولغاندا ئوبىك ئوقۇڭ،
شۇندىلا كۆرۈش ۋە ئاڭلاش سېزىمىڭىز بىرلا ۋاقىتتا ئۆز ئۆلۈمىنى
كۆرسىتىدۇ.

دالى كارنىگ: «ئۇلۇغ ئەربابلار» دىن

مەيلى ئۇرۇش مۇھىتى ياكى تىنچلىق مۇھىتى بولسۇن، مە-
سىلىلەر ئۈستىدە پىكىر يۈرگۈزۈشنىڭ توغرا پىكىر يۈرگۈزۈش
ۋە خاتا پىكىر يۈرگۈزۈشتىن ئىبارەت ئىككى خىل ئۇسۇلى بولىدۇ.
توغرا پىكىر يۈرگۈزۈش ئۇسۇلى مەسىلىنىڭ پەيدا بولۇش سەۋەب-
لىرى ۋە ئۇ كەلتۈرۈپ چىقىرىش ئېھتىمالى بولغان ئاقىۋەتلەر
توغرىسىدا لوگىكىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان ئەتراپلىق پىلان تۈزۈپ
چىقىدۇ؛ خاتا پىكىر يۈرگۈزۈش ئۇسۇلى مەنىۋى جەھەتتە جىددىي-
چىلىك ۋە نېرۋا چېچىلاڭغۇلۇقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، خالاس.

دالى كارنىگ: «قايفۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

ئالدى بىلەن ۋەقەنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ
چىقىشىمىز شەرت. چۈنكى، ئەگەر ھەقىقىي ئەھۋالنى ئىگىلىمەي-
دىغان بولساق، مەسىلە ئۈستىدە ئاقىلانلىك بىلەن مۇلاھىزە يۈر-
گۈزەلمەيمىز. ئەھۋال ئىگىلىمەي تۇرۇپ يۈرگۈزۈلگەن مۇلاھىزە

كېرەكسىز ۋە مەقسەتسىز مۇلاھىزە بولىدۇ.

دالى كارنىگ: «قايغۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

ئەگەر سىز خۇشال خۇرام پىكىر قىلىشىڭىز ۋە ئىش بې-
جىرىسىڭىز، كۆڭلىڭىزمۇ تەبىئىي ھالدا خۇش بولىدۇ.

دالى كارنىگ: «قايغۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

كىشىلەردە ئەقىلدىن ئېزىش ۋە ئازاب پەيدا قىلىدىغان مۇھىم
نەرسە شۇكى، ئۇلار مەيلىنى كەسكىن بىر تەرەپ قىلىشنى ئۇق-
مايدۇ، تەكرار، كىشىنى ساراڭ قىلىۋېتىدىغان تەپەككۇر دەۋرىيلى-
كىدىن قۇتۇلۇشنى بىلمەيدۇ.

دالى كارنىگ: «قايغۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

بىز ھەرخىل مەسىلىلەرنى ھەل قىلماقچى ھەمدە ئۇلار
كەلتۈرۈپ چىقارغان تۈرلۈك غەم ئەندىشلەرنى تۈگەتمەكچى بو-
لىدىكەنمىز، ئالدى بىلەن مەسىلىلەرنى تەھلىل قىلىشنى
ئۆگىنىۋېلىشىمىز لازىم.

دالى كارنىگ: «قايغۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

ئەگەر بىز ئەھۋالنى ئىگىلەپ ۋە تەھلىل قىلىپ قويۇپلا
ھەرىكەت قوللانمايدىغان بولساق، مەسىلىنى ھەرقانچە ئەتراپلىق

ئويلاشقنىمىز بىلەنمۇ بەربىر.

دالى كارنىگ: «قايفۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

مەن سىزنىڭ نېمىنى ئويلاۋاتقانلىقىڭىزنى بىلەلسەم،
سىزنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىڭىزنى بىلىۋالالايمەن. ئىدىيىمىز
ئوبرازىمىزنى يارىتىدۇ، تەقدىرىمىزنىمۇ مەلۇم دەرىجىدە بەلگىلەي-
دۇ، خۇددى ئېمپىرسون ئېيتقاندەك: «ئادەم — ئۇنىڭ كۈندىلىك
ئىدىيىسىدۇر».

دالى كارنىگ: «قايفۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

تۇرمۇشىمىزدا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ھەممىدىن مۇ-
ھىم مەسىلە — توغرا پىكىر قىلىش ئۇسۇلىنى تاللاش. بىز مە-
سىلىلەر ئۈستىدە تەپەككۇر يۈرگۈزۈشنىڭ توغرا ئۇسۇلىنى ئى-
گىلىۋالساقلا، نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ كېتەلەيمىز.
دالى كارنىگ: «قايفۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

سىز ھەرگىز ئۆزىڭىز ئويلىغاندەك سىز ئەمەس، بەلكى ئى-
دىيىڭىزدىكىدەك سىز.

دالى كارنىگ: «قايفۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

ئەگەر سىزنىڭ ئوي - پىكىرىڭىز ياخشى بولسا، ئۆزىڭىزنى

كۆڭۈللۈك ھېس قىلىسىز؛ ئەگەر ھەسرەت نادامەت چېكىش بىلەن ئۆتىدىكەنسەز، ئۆزىڭىزنى بىتەلەي ھېس قىلىسىز؛ ئەگەر ئوقيا-دىن ئۈرۈكۈگەن قۇشتەك ئالاقزادە يۈرسىڭىز، تۈگمەس تەشۋىشكە قالسىز؛ ئىدىيە جەھەتتە كېسەللىكنىڭ ئاسارىتىدىن قۇتۇلالماي، راستتىنلا كېسەل بولۇپ قالغاندەك ھېس قىلىسىز؛ ئەگەر مەغلۇپ بولۇشتىن قورقسىڭىز، دائىم مەغلۇبىيەتكە ئۇچرايسىز؛ ئەگەر ئۆزىڭىزنى بىچارە ھېس قىلىدىكەنسەز، باشقىلارمۇ سىزدىن يى-راقلىشىۋالىدۇ...

دالى كارنىگ: «قايقۇرماڭ، باتۇرلارچە ياشاڭ» دىن

كالىغا كىرگەن پىكىر، ئۇقۇم ۋە خۇلاسىە چىنىلىق دەپ قا-رالسا، قارشى پىكىرلەرنىڭ توسقۇنلۇقىغا ئۇچرىمىسىلا، ئۇنىڭغا ئېتىبار بىلەن قاراش كېرەك.

دالى كارنىگ: «تىلدىكى بۆسۈش» تىن

قابىلىيەتلىك ناتىق ھە دېگەندىلا قوللاش ئىنكاسىغا ئېرىد-شىدۇ. ئۇ بارا بارا ئاڭلىغۇچىلارغا بىر پىسخىكىلىق جەريان تەي-يارلاپ، ئۇلارنى قوللايدىغان تەرەپكە قاراپ ماڭغۇزىدۇ. بۇ خۇددى شارىك سوقۇشتۇرۇش ئويۇنىدىكى شارىكلارنى ئاستا ئاستا يۆتكە-گەندەك بىر ئىش. ئۇنى بىر نىشانغا قاراپ ماڭدۇرغاندىن كېيىن،

سەل چەتئەتتىشكە خېلى زور كۈچ كېتىدۇ، قارشى تەرەپنى
ماڭدۇرۇشقا تېخىمۇ زور كۈچ كېتىدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تەن

بىز گەپنى باشلاش بىلەنلا كۆپرەك «ماقۇل» غا ئېرىشىشنى
قولغا كەلتۈرۈشمىز كېرەك. بەلكىم شۇندىلا ئاڭلىغۇچىلارنىڭ
دققەت ئېتىبارىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك قولغا كەلتۈرۈپ، ئەڭ ئا-
خىرقى تەكلىپىمىزنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا يول راسلىيالىشىمىز
مۇمكىن.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تەن

تالاش تارتىش داۋامىدا، پىكىر ئىختىلاپلىرىنىڭ قانچىلىك
كەڭ ۋە ئۆتكۈر بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئۇلار ئىچىدە ھامان ناتىق
ھەربىر ئادەمنىڭ كۆڭلىدە بىردەكلىك پەيدا قىلالايدىغان بەزى
ئورتاق قوللاش نۇقتىسى بولىدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تەن

مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنىڭ بىردىنبىر يولى — كۆڭۈل قو-
يۇپ پىكىر يۈرگۈزۈش، بۇنىڭدىن باشقا يول يوق.

دالى كارنىڭ: «تەلىدىكى بۆسۈش» تەن

ئەڭ ئازادە مۇھىتتىمۇ باشقىلارنىڭ نىيىتىنى ئۆزگەرتىش
ئاسان ئەمەس.

دالى كارنىڭ: «گۈزەل ھايات» تىن

ئېسىڭىزدە بولسۇن، باشقىلار تامامەن خاتالىشىشى مۇمكىن،
لېكىن ئۇلار بۇنداق ئويلىمايدۇ. شۇڭا، ئۇلارنى ئەيىبلەش، ساراڭ
ئادەملەر شۇنداق قىلىدۇ. سىز ئۇلارنى چۈشىنىپ بېقىڭ، ئەقىللىق،
كەڭ قورساق، ئالاھىدە ئىختىساس ئىگىلىرىلا شۇنداق قىلالايدۇ.
دالى كارنىڭ: «گۈزەل ھايات» تىن

خۇسۇسىي مەسىلە بەك ئېغىر ھالغا بېرىپ يەتكەندە، باشقىدە-
لارنىڭ نۇقتىئىنەزىرى بويىچە قارىغاندا، جىددىيلىكنى پەسەيتە-
كەلى بولىدۇ.

دالى كارنىڭ: «گۈزەل ھايات» تىن

زاپاس ھەربىيلەر بىلەن مۇنتىزىم ھەربىيلەر ئىچىدىكى تەر-
بىيلىنىدىغان خادىملارنىڭ بىر بىرىگە ئوخشاشمايدىغان يېرى
شۇكى، ئۇ بولسىمۇ چاچ مەسىلىسى، زاپاس ھەربىيلەر ئۆزلىرىنى
پۇقرا ھېسابلايدۇ. شۇڭا، ئۇلار چاچلىرىنى قىسقارتۇپتەشكە تو-

لىمۇ ئۆچلۈك قىلىدۇ.

دالى كارنىگ: «گۈزەل ھايات» نى

ھاياتلىقنى ئوي پىكىر ياراتقان.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

تۈرمىدىكى جىنايەتچىلەر ئىچىدە ئۆزىنى بۇزۇق ئادەم دەپ
قارايدىغانلار ناھايىتى ئاز.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

ھەر كىم مەيلى قايسى جايدا بولسۇن ياكى نېمە ئىش قىل-
مىسۇن، ئۇنىڭ خۇشال ئۆتۈش ياكى ئۆتمەسلىكى قانداق تەپەككۈر
قىلىشىغا باغلىق.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

باشقىلارنىڭ ئوي پىكىرىنى چۈشىنىشنىڭ پايدىسى كۆپ.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

ھۆكۈم قىلىش ئىقتىدارى ئادەم تۇغۇلۇشى بىلەنلا يېتىلىدۇ-
غان نەرسە ئەمەس. ئۇ تامامەن ئۆز تەجرىبىلىرىدىن ھاسىل بولىدۇ.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

باشقىلارنىڭ ھېسسىياتىنى رەھىمسىز لەرچە نابۇت قىلىمىز ھەم ئۆزىمىزنىڭكىنى توغرا دەپ قارايمىز، بىز بىرەر كىچىك بالا ياكى خىزمەتچىلەر ۋە ئىشچىلارنى خەقنىڭ ئالدىدا تەنقىد قىلدۇمىز، ئۇلاردىن قۇسۇر تاپىمىز، ئۇلارغا تەھدىت سالىمىز، ھەتتا خەقنىڭ ئىززەت ھۆرمىتىگە تەگكەن تەگمىگەنلىكىمىزنى ئويلاپ كۆرمىمىز. ھالبۇكى، بىر ئىككى مىنۇت ئويلىنىپ، ھالىغا يېتىدىغان بىر ئىككى ئېغىز گەپ قىلغاندا، باشقىلارنىڭ پوزىتسىيىسىنى كەڭ قورساقلىق بىلەن چۈشەنگەندە، ئۇلارغا كېلىدۇغان كۆڭۈل ئاغرىقىنى يەڭگىللەتكىلى بولىدۇ.

دالى كارنىڭ: «گۈزەل ھايات» تىن

ئېسىڭىزدە بولسۇن، سىز بىر ئادەمنىڭ قانداق ئەھۋالدا ئاچىچىقلىنىدىغانلىقىغا قاراپ، ئۇ كىشىنىڭ كۆڭلى كۆكسى ۋە مۇۋەپپەقىيەتتىن ئاچىچىلىك ئىكەنلىكىنى ئۆلچەپلەيسىز.

دالى كارنىڭ: «گۈزەل ھايات» تىن

پەقەت جاپالىق ئىشلىگەندىلا، ئارزۇ ئىستەككە يەتكىلى بولىدۇ، دېگەن كونا گەپكە ئانچە ئىشەنمەيمەن. مېنىڭ كۆزىتىشىمچە، ئادەم نېمىلا ئىش قىلىمىسۇن، خۇش كەيپ بىلەن قىلىمىغان ئىشتا

چوقۇم مەغلۇپ بولىدۇ.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

ئەگەر باشقىلارنىڭ سىز بىلەن قىزغىن كۆرۈشۈشىنى ئۈمىد قىلىشىڭىز، سىزمۇ باشقىلار بىلەن قىزغىن كۆرۈشۈڭ.

دالى كارنىگ: «جاھاندارچىلىق سەنئىتى» دىن

فانتازىيە ئەڭ قىممەت باھا خىسلەتتۇر...

ۋ. ئى. لېنىن

ھەر بىر پائال ۋە مۆتىدىل پىكىر قىلغۇچى ئادەممۇ خىيالىسىز ئىش يۈرگۈزەلمەيدۇ.

م. ئى. كالىنىن

ئۆزىنىڭ ئەڭ شېرىن ئارزۇلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرغاندىلا، ئىنسانىيەت ئالغا سىلجىيدۇ.

ك. ئا. تىمىريازىف

ئىنسان بىلىمنىڭ خالىغان ساھەسىدە پوئىزىيە تولۇپ تېپىلىپ يېتىپتۇ.

ك. گ. پائۇستوۋسكىي

ئىلمىي تەپەككۇردا دائىما پوئىزىيە ئېلىپبىنى مەۋجۇت. ھە-
قىقىي پەنمۇ، ھەقىقىي مۇزىكىمۇ بىر خىل كۆزىتىش ئېلىپ بې-
رىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئا. ئېيىنىشتىن

ئازراق شائىرلىقى بولمىغان ئادەم ھەقىقىي ماتېماتىك بولالا-
مايدۇ.

ك. ۋىيېر شراسس

ئەگەر ئىنسان ئۆزىنى كېلەچەكنىڭ يارقىن ۋە مۇكەممەل
قۇچىقىدا تەسەۋۋۇر قىلالىمىغان بولسا، ياكى ئۇ ئارزۇ قىلىشنى
بىلمىگەن بولسا، ئۇ ھالدا ئاشۇ كېلەچەكنى دەپ شۇنچىلىك مۇ-
شەققەتلىك قۇرۇلۇشلارنى تىكلەشكە، ئۆزلۈكسىز كۈرەشكە ئېلىپ
بېرىشقا، ھەتتا ئۆز ھاياتىنى قۇربان قىلىشقا ئۇنى ھېچنېمە مەج-
بۇرلىيالىمىغان بولاتتى.

د. ئى. پىسارېف

15

ئالىم بىرىنچى نۆۋەتتە ئىجادىي خىيال سۈرۈش قابىلىيىتىگە
ئىگە بولۇش كېرەك، خىيال خۇددى سەنئەتتىكىدەك پەندىمۇ غايەت
مۇھىم رول ئوينايدۇ.

خىيال يىغىلغان ماتېرىيال ئۈستىدىكى چۈشەنچە ئىكەنلىكىگە ئەمەس.
گەكتەك زۆرۈر نەرسە. خىيالىسىز ئىلمىي ئىش — پاكىت ھەمىيە.
قۇرۇق، يالغۇچ ۋە كۆپىنچە پايدىسىز خۇلاسەلەرنىڭ ئارتۇقچە بىر
غىنىدىسىغا ئوخشاپ قالىدۇ.

ئا. ئې. فېرمان

ئەگەر ئىنساندىن ئارزۇ قىلىش قابىلىيىتى ئېلىۋېتىلسە، ئۇ
ھالدا مەدەنىيەت، سەنئەت، پەننى ياراتقۇچى ئەڭ كۈچلۈك ھېسسىي
سەۋەبلەردىن بىرى — يەنى يارقىن ئىستىقبال ئۈچۈن كۈرەش قىل-
لىش ئىشتىياقى يوقالغان بولاتتى.

ك. گ. پائۇستوۋسكىي

ھەقىقىي ئالىم خىيالىپەرەستۇر.

ئو. بالزاك

خىيال سۈرمەيدىغان ئالىم ماڭىدىغان ياخشىراق كۈتۈپخانىغا
ۋە تىرىك ئىزاھنامىگە ئوخشايدۇ. ئۇ ئۆزلەشتۈرىدۇ، يۇ، لېكىن
ئۆزى ئىجاد قىلمايدۇ.

ف. يو. لېۋېنسان - لېسلىك

ئالىملارمۇ خۇددى رەسساملاردەك خىيالىپەرەس ئادەملەر، ئۇلار

ئۆز غايىلىرىدىن يۇقىرى تۇرمايدۇ؛ ئۇلار پەقەت پىكىرلىرى يەتكەن،
تۇيغۇلىرىنى جەلپ قىلغان نەرسە ئۈستىدىلا ياخشى ئىشلەشلىرى،
ئۇزاق ئىشلەشلىرى مۇمكىن. ئۇلاردا غايىلەر ئالمىشىپ تۇرىدۇ؛
مېڭىلىرىگە مۇتلەق كۈتۈلمىگەن، كۆپىنچە ئەقىل يەتمەيدىغان
پىكىرلەرمۇ كېلىدۇ؛ ئۇ پىكىرلەر كۆمۈلۈپ، نۇرلىنىپ، چېتىدە
شىپ كېتىدۇ، پارقرايدۇ، ئالىملار ئەنە شۇنداق غايىلەر ئىچىدە
ياشايدۇ ۋە شۇ غايىلەر ئۈچۈن ئىشلەيدۇ.

ۋ. ئى. ۋېرنادسكىي

ئەڭ ئۇستا ۋە ئەپچىل تەجرىبە قىلىپ كۆرگۈچىلەر ئۆز تە-
سەۋۋۇرلىرىغا تولۇق ئەركىنلىك بېرىدۇ ۋە بىر بىرىدىن مۇتلەق
يىراق چۈشەنچىلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىنى ئىزلەپ تاپىدۇ. گەرچە،
بۇ قىياسلار غەلىتە ۋە ھەقىقەتتىن يىراق بولغان تەقدىردىمۇ ئۇلار
ئاقىل، ۋەزىن ۋە يۈرەكسىز دانىشمەنلەر ھېچ ۋاقىت ئويلاپ تاپال-
مايدىغان بۈيۈك ۋە مۇھىم كەشپىياتلار ئۈچۈن، بەختلىك بىر تا-
سادىيىي ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈپ قويۇشى مۇمكىن.

ژ. پرىستلى

ئىمكان بارىچە كۆپرەك ئارزۇ قىلىش كېرەك. كېلەچەكنى
بۈگۈنگە ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن، ئىمكان بارىچە كۈچلۈكرەك ئارزۇ

پەننىڭ قاناتلىرىغا خىيال تۇتاشقان بولسا، ئۇ ئۆتىدۇ.

م. فارادېي

ئارزۇ ئىنسان بەختى ئىجادكارى ئۈچۈن، خۇددى بىلىم ياكى
غايىدەك كېرەكلىك قورالدۇر.

ل. م. لېونوف

ئارزۇسىز ئادەمنىڭ ئەقلىنى ھېچ نەرسە ئاخىرىغىچە قوزغى-
تالمايدۇ.

ك. تېيلور

دادىل ئېيتىشقا بولىدۇكى، كۆپىرىنكىمۇ، نيۇتونمۇ پەندە ئىگە
بولغان ئۇتۇقلىرىنى خىيالىسىز زادى قولغا كەلتۈرەلمىگەن
بولاتتى.

ن. ئى. پېروگوف

كېلەچەكنى يارىتىشقا ھېچقانداق نەرسە دادىل ئارزۇلاردەك
ياردەملىشەلمەيدۇ. بۈگۈنكى خىيال — ئەتىكى تەن بىلەن قانغا

سىڭىدۇ.

ۋ. ھىۋىگو

ئادەملەرنىڭ ئىرادىسى ۋە تەپەككۈرى ھەقىقەتكە ئايلاندۇرالايدىغان خىيال يوق.

م. گوركى

بىمەنە خىيال بىمەنلىك تۇغدۇرىدۇ. ئەقىلگە باغلانسىچۇ، سەنئەتنىڭ جېنى ۋە ئۇنىڭ نەپاسەت مەنبەسىگە ئايلىنىدۇ.

ف. گويىا

خىيالىنىڭ پايانى يوق. تەپەككۈر كىرەلمەيدىغان جاي يوق. تەبىئەتنى يەڭگۈچى تېخنىكا قۇدرىتىنىڭ چېكى يوق.

ئا. ئې. فرسمان

ھەرقانداق چۆچەكتە ۋەقەلىك ئېلىمىنتلىرى مەۋجۇت...

ۋ. ئى. لېنن

خىيال بىلىمدىن مۇھىمراق.

ئا. ئېينشتېين

ئارزۇ رېئاللىقتىن قۇدرەتلىك. ئارزۇنىڭ ئۆزى ئالىي رېئال.

لىق ئىكەن. باشقىچە بولۇشى مۇمكىنمۇ ئاخىرى ئۇ مەۋجۇداتنىڭ قەلبى.

ئ. خورانسى

غايە پاكىتتىن يۇقىرى تۇرىدۇ.

ئ. بالزاك

تەسەۋۋۇر — قەلب كۆزىدۇر.

ژ. ژوبېر

ھازىر ئىسپات قىلىنغان نەرسە، بۇرۇن پەقەت تەسەۋۋۇردا مەۋجۇت ئىدى.

ئ. بلبىك

بىز ھازىر فىزىكىدىن ئېنىق بىلىدىغان نەرسىلەر، بۇرۇن تەخمىن قىلىنغانىدى.

ل. ئەيلېر

قانچىلىغان ئىشلار تا ۋۇجۇدقا چىقىرىلمىغۇچە مۇمكىن بولمىغان نەرسىلەر دەپ ھېسابلانغان ئىدى.

كاتتاپلىنى

يېڭى ھەقىقەتنىڭ تەقدىرى شۇنىڭدىكى، دەسلەپكى ۋاقتىدا ئۇ
ھەر دائىم بىدئەتكە ئوخشاش تۇيۇلىدۇ.

ت. گېكىسلى

نۇرغۇنلىغان بۈيۈك ھەقىقەتلەر ئەڭ ئاۋۋال مەسخىرە
قىلىنغان.

ب. شائو

ھەرقانداق ھەقىقەتنىڭ تەقدىرى ئاۋۋال كۈلكە بولۇپ، كېيىن
تەن ئېلىش بىلەن يەكۈنلەنگەن.

ئا. شۇيىتسېر

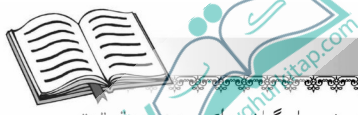
ھەرقانداق تەلىمات ئۈچ باسقۇچتىن ئۆتىدۇ: ئاۋۋال ئۇنى ئە-
قىلگە سىغمايدۇ دەپ ئېلان قىلىپ، ئۇنىڭغا تەنە قىلىشىدۇ، كې-

يىن، تۇرقىدىن، ئاز بولسىمۇ، مەلۇم دەرىجىدە ھەقىقەتكە ئوخشايدۇ،
دەپ خۇلاسە چىقىرىشىدۇ، ئاخىرى، ئۇنىڭ غايەت مۇھىملىقىنى تەن
ئېلىشىدۇ يۇ، كېيىن «مەن ئىجاد قىلدىم» دەپ تالىشىشىدۇ.

ئو. جېمس

نەرسىلەرنىڭ يۈزەكى كۆرۈنۈشىنىلا ئىگىلەپ تۇرغۇچى

كۈندىلىك تەجرىبە ئاساسىدا مۇلاھىزە يۈرگۈزسەك، يەن ھەقىقەت-
لىرى ھەر دائىم غەيرىي تەبىئىي بولۇپ كۆرۈنىدۇ.

ئىنسانىيەت تەرەققىياتىدا يېڭى دەۋر ئاچقان، ئۆز ئەسىرىگە
شان شۆھرەت كەلتۈرگەن بۈيۈك پىكىرلەر، كەشپىياتلار، ئىختى-
رالار ۋە غايىلەر پەمىسزلىك، ئەخمەقلىق ۋە ئىشەنچسىزلىك، ئو-
تۇپىيە دەپ ئاتالغان.

ئە. ژىراردين

ئوتۇپىيىلەر كۆپىنچە ۋاقىتتىن ئاۋۋال ئېيتىپ قويۇلغان
ھەقىقەتلەر بولۇپ چىقىدۇ.

ئا. لامارتىن

لايىھە — كېلەچەكنىڭ خام پىلانى، بەزى ھاللاردا كېلەچەك
يۈزلەپ خام پىلانلارنى تەلەپ قىلىدۇ.

ژ. رېنار

ئىلمىي غايىلەر دۇنياسىدىمۇ خۇددى ھاياتنىڭ ئۆزىدىكىدەك
تەرەققىيات ۋە ھەقىقەت دەرھال غەلبە قازىنىۋەرمەيدۇ. بۇنىڭ ئو-
چۇن، كۈرەش قىلىش، ھەممە كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىش، مەق-

سەتسىز تىنماي ئىنتىلىش ۋە شىجائەت كۆرسىتىش، ئۆزىنىڭ
ھەقلىقىغا ۋە غەلىبىسىگە قاتتىق ئىشىنىش زۆرۈر.
ئا. ئى. فېرسمان

بۈيۈك مەنزىلگە ئىنتىلىۋاتقان ئادەم خىيالپەرەس، داۋراڭكەش
ياكى خام خىيال دېگەن لەقەمدىن قورقماسلىقى كېرەك. ئەسلىدە،
بۇ لەقەملەر ئۇنى ئالغانلارنى ئەمەس، توقۇپ چىقارغانلارنى كۆپرەك
شەرمەندە قىلىدۇ.

ئە. ياكوبس

ئەگەر دونكىخوتلار چىقىرىپ تاشلانسى، تارىخ كىتابىنى يېپىپ
قويغان تۈزۈك، چۈنكى ئۇنىڭدا ئوقۇشقا ئەرزىگۈدەك ھېچ نەرسە
قالمايدۇ...

ئى. س. تۇرگېنىف

ئارزۇغا مايىللىقنى ساقلاش بۈيۈك دانىشمەنلىكتۇر، ئارزۇلار
دۇنياغا گۈزەللىك ۋە مەنە بەخت ئېتىدۇ. ئارزۇلار ئىزچىل ۋە ئا-
ساسلىق بولسا، ئۆز ئۆلچىمى ۋە قىياسى بىلەن رېئاللىق يارىتىش
يولىدا، يەنىمۇ سۈزۈلۈپ بارىدۇ.

ئا. فرانس

ئەمگەك ۋە ئىجادىيەت ساھەسىدە جاسارەت ۋە تەلۋىلىكتىن

بىز بىرەر ئىلمىي تەپككۈر ساھەسىدە دادىللىقتىن چۈمەسە،
لىكىمىز كېرەك؛ مۇھىمى دادىللىقنىڭ جۈرئەت ئىكەنلىكىنى
بىلىشىمىز، ئۇنى رېئاللىق ياكى پاكىت تەرىقىسىدە قوبۇل قىل-
ماسلىقىمىز لازىم.

ئا. ئى. فېرسىمان

ئەگەر دادىللىق بولمىغاندا، تەرەققىياتمۇ بولمايتتى.
ۋ. ۋ. ۋېرېسايېف

ئادەتتە كۆپ بىلگەنلەر ئەمەس، ئاز بىلگەنلەر «پەن ئۇ يا بۇ
مەسىلىنى ھېچقاچان ھەل قىلالمايدۇ» دەپ قەتئىي تەكىتلەشلىرى
مۇمكىن.

ج. دارۋىن

قولدىن كېلىدىغىنىغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن، قولدىن كەل-
مەيدىغانغىمۇ ئۇرۇنۇشنى ئۈنتۈما.

ئا. گ. روبىنشتېين

تەرەققىيات پەقەت جاسارەت سەۋەبىدىنلا ۋۇجۇدقا چىقىدۇ.
ۋ. ھىۋگو

پەندىكى ھەربىر مىسلىسىز مۇۋەپپەقىيەتلەرنىڭ مەنبەسى
خىيالىمىزنىڭ بۈيۈك دادىللىقىدۇر.

ج. دىوئى

تەسەۋۋۇرسىز ئادەم تېلېسكوپسىز ئوبسېرۋاتورىيىنىڭ ئۆزى.
گ. بېچېر

خىيال تەسىرچان ئادەمنى سەنئەتكار، يۈرەكلىكنى قەھرىمان
قىلىپ يېتىشتۈرىدۇ.

ئا. فرانسى

چوڭقۇر خىيال ۋەقەلىكنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرىدۇ.

م. ھانتېن

25

ھەرقانداق ئىنقىلابمۇ ئاۋۋال پىكىر تەرىقىسىدە بىر ئادەمنىڭ
مېڭىسىدە تۇغۇلغان.

ر. ئېمېرسون

بىلىم ھەمىشە پەرەزلەردىن باشلىنىدۇ.

ئ. گومبولد.

كەشپىياتلار تاسادىپەن روياپقا چىقىشمۇ مۇمكىن. بۇنىڭدا
ھەر قانداق ئادەم — باشقا ئادەمنى، ياش قېرىنى، ساۋاتسىز دانىش-
مەننى ئوقۇتۇشى مۇمكىن.

ئۇ. گارۇبى

ئادەم چۈشىنىشنىڭ ئىلاجى يوق نەرسىنىمۇ چۈشىنىش
مۇمكىنلىكىگە ئىشىنىشى كېرەك.

ئى. گىوتى

ھەر بىر نەرسىدە باشقا ھېچبىر كىشى كۆرمىگەننى كۆرۈشكە،
ھېچبىر كىشى باش قاتۇرمىغان جەھەتنى تېپىشقا ئىنتىلىش
لازىم.

گ. لىختېنبېرگ

كۆپچىلىك ئېتىراپ قىلغان ۋە ھەممە كىشى ئاللىقاچانلا ھەل
قىلىنغان دەپ ھېسابلاپ يۈرگەن پىكىرلەرنىمۇ ھەممىدىن كۆپرەك
تەتقىق قىلىشقا ئەرزىيدۇ.

گ. لىختېنبېرگ

ئادەملەرنىڭ ئەھمىيەتسىز نەرسىلەرنى ئەھمىيەتكە ئىگە دەپ ساناش خاھىشى بەك كۆپ ئەھمىيەتلىك نەرسىلەرنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرىدۇ.

ئىنسانىيەت تەرەققىياتىنىڭ چېگراسى يوق ۋە كىشىلىك ھېچقاچان ئۆزىگە «توختا، بەس، باشقا بارىدىغان مەنىل يوق!» دېمەيدۇ. ۋەھالەنكى، ھازىرچە ئىنسانىيەت كۆپ نەرسىلەرگە ئىگە بولغان ئىكەن، بۇ يېقىن ئارىدا، ئۇ يەنىمۇ كۆپرەك نەرسىلەرگە ئىگە بولۇشى زۆرۈر دېگەن گەپتۇر.

ۋ. گ. بېلىنسكىي

ئىنسان ئەقلى چەكسىز. ئۇ بىر يەردە توختاشنىمۇ، خاتىر-جەملىكىنىمۇ بىلمەيدۇ. ئۆزلۈكسىز ئالغا تىرىشىۋېرىدۇ.

ف. بېكون

تەرەققىياتىمىز ئەمدىلا باشلىنىۋاتىدۇ ۋە بىز ھەرقانچە تەسەۋۋۇر قىلىپ كۆرگىنىمىزدىمۇ، تەبىئەت ئۈستىدىن ھۆكۈمران-لىقىمىزنى قايسى دەرىجىگە يەتكۈزۈشنى بىلىش تېخى قولىمىزدىن كەلمەيدۇ.

ن. گ. چېرنشېۋسكىي

بىز تەلۋە خىياللاردىن تارتىپ مۇتلەق رېئال ۋەقەلەرنى ئارىلاش سىدىكى مۇساپىلەر چەكسىز سۈرئەت بىلەن قىسقىرىپ بېرىۋاتقان زاماندا ياشىماقتىمىز.

م. گوركى

پەن باسقۇچىمۇ باسقۇچ يۈكسەلمەكتە، ئادەملەرنىڭ بىلىم دا-ئىرىسى كېڭەيمەكتە. ئېھتىياجلار ئۆسمەكتە ۋە تۈنۈگۈنلا مۆجىزە تۈيۈلغان نەرسە، بۈگۈن ئاددىي ۋەقە بولۇپ قالماقتا. ۋ. ئا. ئوبروچېف

پەن ئالغا سىلجىغانسېرى ئۈزلۈكسىز يېڭىلىنىپ بارىدۇ. ۋ. ھىۋگو

ئىلمىي خادىمنىڭ ئەڭ مۇھىم پەزىلىتى ئەمگەكچانلىق. ئا. دەتتە، تەجربە زور غەيرەت شىجائەت تەلپ قىلىدىغان قايتا قايتا تەكشۈرۈشلەرنى تەقەززا قىلىدۇ. «ئەمگەكسىز ھەقىقىي بۈيۈكلۈك بولۇشى مۇمكىن ئەمەس» دېگەن ئىدى گىوتى، ئۇنىڭ بۇ دېگىنى ھەقىقەتەن ئىدى.

ك. ئى. سىركايابىن

پەن ساھەلىرى ئۇپۇققا ئوخشايدۇ. ئۇلارغا قانچە يېقىنلىشا-

لىسا، ئۇلار شۇنچە يىراقلىشىۋېرىدۇ.

پ. بوئاست

بۇرۇنقى ۋاقتىدا پەننىڭ چېگراسى بولغان جاي، بۈگۈن ئۇنىڭ نەق مەركىزىدۇر.

گ. لىختېنبېرگ

ئىلمىي كەشپىياتلارنىڭ بىردىنلا ۋۇجۇدقا چىقىشى ئاز ئۇچ-رايدۇ. ئادەتتە، ئۇنى بىرىنچى قېتىم تاپقانلار ئاشۇ تېپىلغان نەرسىنىڭ ھەقىقەتلىكىنى ئىشەندۈرۈشكەمۇ ئۈلگۈرەلمەيدۇ. ئەمما، بۇ كەشپىياتلار كۆپچىلىكنىڭ ئەمگىكى ۋە شۇ ۋاقىتقىچە توپلانغان ھەممە مەلۇماتلارنىڭ يىغىندىسى سۈپىتىدەلا ۋۇجۇدقا كەلگەننى ئۈنۈملۈك كېرەك.

د. ئى. ھېندېلبېرگ

پىشپ يېتىلگەن ۋە زامان تەقەززا قىلغان پىكىرلەر بىر بىرىدىن مۇستەسنا تەرىقىدە بىر يولى يۈزلەپ، مىڭلاپ تۇغۇلۇشىمۇ مۇمكىن.

ئى. گېوتى

ئىلمىي پەرەزلەر ھەمىشە شۇ پەرەزلەرنى تۇغدۇرغان دەلىللەر

ۋ. ئى. ئۆزىنىڭ

غايە ئورنىنى ئەقىل ۋە تەسەۋۋۇر كۈچى ئىگىلىگەن پەرەزلەرمۇ

بار.

ئى. گىوتى

پەننىڭ ئورنىدىن سىلجىشى، راۋاجى، يەنىمۇ مۇكەممەل بو-
لۇشى ئۈچۈن، پەرەزلەرمۇ خۇددى تەجرىبە ۋە كۆزىتىشلەردىن ئې-
لىنىغان نەتىجىلەرگە ئوخشاش زۆرۈردۇر.

ئى. گىوتى

پەرەزلەر بىنا ئالدىغا تىكلەنگەن، ئۆي پۈتكەندىن كېيىن ئې-
لىپ تاشلىنىدىغان جاھازىلاردۇر. ئۇلار ئۆي ياساۋاتقانلار ئۈچۈن
كېرەك؛ ئۆي ياسىغۇچىلار جاھازىلارنى بىنا دەپ ئويلىماسلىقى

زۆرۈر.

ئى. گىوتى

پەرەزلەر قانچىلىك دەرگۇمان بولمىسۇن، ئەگەر مەۋجۇت ھا-
دىسىلەرنى ئۇيغۇنلاشتۇرۇش ۋە يېڭىلىرىنى ئالدىدىن ئېيتىپ بې-
رىش ئىمكانىيىتىنى ياراتسا، ئۇلار پايدىلىقتۇر. ئېلىپكتر قۇۋۋىتى،

ئاتومنىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدىكى پەرەزلەر شۇلار جۈملىسىدىندۇر.
ك. ئە. تسولكوۋسكىي

دېھقان سايىمىنى تېرىلغۇ ئىشلىرىنى ئاسانلاشتۇرغىنىدەك
پەرەزلەرمۇ ئىلمىي ئىشنى يېنىكلەشتۈرىدۇ ۋە توغرا يولغا سالىدۇ.
د. ئى. مېندېلېيېف

ھېچ نەرسە ئىجاد قىلمىغاندىن كۆرە، ۋاقتى كېلىپ نا توغرا
بولۇپ چىقىدىغان پەرەزگە ئەگەشكەنمۇ ياخشى.
د. ئى. مېندېلېيېف

ھەممە پەرەزلەردىن تەتقىق قىلىنىۋاتقان نەرسىلەر توغرىسىدە
دىكى كېيىنكى پىكىرنى ئۈزۈپ قويمايدىغىنىنى تاللاڭ.
د. ماكسۋېلل

دادىل پىكىرلەر ئوينىلىۋاتقان شاھمات ئۇرۇقلىرىغا ئوخشايدەك.
دۇ؛ ئۇلار ئۆزلىرى قۇربان بولۇپ، غەلىبىنى تەمىنلەيدۇ.

31

ئى. گېوتى

بۈيۈك كىشىلەر تېپىپ ئۆلگۈرگەن ئەڭ مۇھىم ھەقىقەتلەرنى
ئېچىشنىڭ يېگانە يولى پەرەزلەردۇر.

م. ۋ. لومونوسوف

بۈيۈك كەشپىياتلار، ئىلمىي تەپەككۈر ساھەسىدىكى ئالدىغا
سەكرەشلەر، ھەقىقىي ئىجادىي مېتود، زېرەكلىك يولى بىلەن يا
رتىلىدۇ.

ل. برويل

ئىنسانىيەت ئۆز كۈچلىرىنى تاكامۇللاشتۇرۇپ ئىگىلەپ
بارماقتا، ھازىر ئۇنىڭ قولى يەتمەيدىغان نەرسىلەرمۇ ۋاقتى كېلىپ
ئۇنىڭ ئۈچۈن يېقىن، چۈشىنىشلىك بولۇپ قالىدۇ. پەقەت بۇنىڭ
ئۈچۈن ئىشلەش، ھەقىقەت ئىزلەۋاتقانلارغا ھەر تەرەپلىمە ياردەملى-
شش كېرەك.

ئا. پ. چىخوف

پەن يولىدا قىلىنىدىغان خىزمەتلەرنىڭ ئەڭ بۈيۈكى، ئۇنىڭغا
يېڭى غايىلەرنى كىرگۈزۈشتۈر.

ج. تومسون

باشقىلار تاپقان گۈزەللىكنى سەن ئۆزۈڭ ئۈچۈن دەپ بىلسەڭ،
ئۇنى بىلىپ قەدىرىگە يەتسەڭ، ئاخىر، ئۇمۇ ئىجاد قىلىشتىن كەم
ئەمەسقۇ؟

ئى. گېوتى

يېڭى غايىلەرنى قوللاپ قۇۋۋەتلەش كېرەك، ھەممە كىشى بۇنداق جۈرئەتكە ئىگە بولۇۋەرمەيدۇ. ئۇ ئادەملەرنىڭ ئەڭ قىممەتلىك پەزىلىتىدۇر.

ك. ئە. تىسولكوۋسكىي

ئىختىراچىلار بىلەن، ھەتتا ئۇلار بىرمۇنچە يارامسىزلىقلارنى قىلغان تەقدىردىمۇ، ئىش ئېلىپ بېرىشنى بىلىش لازىم. ۋ. ئى. لېنىن

بىز يېڭىلىق بىخلىرىنى دىققەت بىلەن ئۆگىنىشىمىز، ئۇلارغا غايەت ئېتىبار بىلەن قارىشىمىز، ئۇلارنىڭ ئۆسۈشىگە ھەر تەرەپلىمە ياردەم بېرىشىمىز زۆرۈر.

ۋ. ئى. لېنىن

يەر يۈزىدە ھېچنېمە مۇكەممەل ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن، تە- رەققىياتقا زامان بولۇپ، كونا ئەپسانە، تەلىمات، ئەقىدە، كۆرسەت- مىلەرگە يېپىشىۋېلىش يارمايدۇ. بۇنىڭدىن، مېڭا ياكى يۈز يىللار ئاۋۋال قوبۇل كۆرگەن نەرسە، بۈگۈنكى كۈندە پۈتۈنلەي يارامسىز بولۇپ قېلىشى مۇمكىن.

ۋ. ۋېيتىلىك

دوگماتىزم — پەندىكى تەرەققىياتنى بوغىدۇ؛ جەلىق ئىپەك
كۆرنى ئۆز ئورنى دائىرىسىدە تاش يىلتىزدەك قېتىپ قېلىشقا
مەجبۇر قىلىدۇ.

ن. ئا. روباكىن

دوگماتىزم — چالا موللىقنىڭ ئېنىق كۆرۈنۈشلىرىدىن
بىرى.

ن. ئا. روباكىن

مۇتەئەسسىپ — ئىككى ئايىغى ساپساق تۇرۇپ، مېڭىشنى
ئۆگىنەلمىگەن ئادەمدۇر.

روزنۇبىلت

مۇتەئەسسىپلىك ئاسانلىق تۇپرىقىدا ۋۇجۇدقا كېلىدۇ.

م. گوركىي

كوممۇنىست بولۇش — جاسارەت كۆرسىتىش، پىكىر قىل-
لىش، ئىزلىنىش، تارتىنماسلىق دېگەن بولىدۇ.

ۋ. ۋ. ماياكوفسكىي

تەسەۋۋۇر، شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ تەسەۋۋۇركى، ئۇ ۋەقەلىككە ئايلىنىدۇ.

ۋ. ئو. كلىوچېۋسكىي

دۇنيادا يەڭگىلى بولمايدىغان نەرسە يوق.

ئا. ۋ. سوۋوروف

ئادەملەر قولغا كەلتۈرەلمەيدىغان ھېچنېمە يوق.

گوراتسىي

پەن ئادەملەرنى يەر شارىدا يوشۇرۇنۇپ ياتقان قۇۋۋەتلەردىن پايدىلىنىشقا ئۆگىتىدۇ. ئۇ ئىنساننى كائىنات سىرلىرىنى پەشكە يېتەكلىشى ۋە قۇياش نۇرلىرى قۇۋۋىتىنى جۇلالاندۇرۇشقا ئۆگىتىشى لازىم.

ن. ئا. ئوموف

بۈگۈن مۇمكىن بولمىغان نەرسە ئەتە يېشىلىدۇ.

ك. ئە. تىسولكوۋسكىي

ھازىر بىلىمسەك، خوش، ئاسمان ئۆرۈلۈپ چۈشۈپتىمۇ، شۈب.

ھىسز، بىلىۋالمىز. ئىپتىدائىي ئادەم بۈگۈنكى نەرسىلەرنىڭ كۆپىنى بىلمەيتتى. پەقەت ئاشۇ ئىپتىدائىي ئاتىۋانلارلا ئۆزى بىلىم گەنلىرىنى ئومۇمەن بىلىش مۇمكىن بولغان نەرسە دەپ ئويلايتتى. ك. ئە. تىسولكوۋسكىي

ۋاقتى كېلىپ پەن خىيالىدىن ئۆزىراپ كېتىدۇ.

ژيول ۋېرن

مەن نېمىكى يازماي، نېمىكى توقۇماي، — ئۇلار ھامىنى مەۋجۇت ئىمكانىيەتلەردىن دائىم تۆۋەن تۇرىدۇ. شۇنداق ۋاقىتلار كېلىدۇكى، پەن نەتىجىلىرى تەسەۋۋۇر كۈچىنى ئارقىدا قالدۇرىدۇ. ژيول ۋېرن

ھاياتتا ئوشۇقى ئالچا چۈشكەن ئادەملەر — بېلىنى مەھكەم باغلاپ ئۆزلىرىگە كېرەكلىك تاسادىپىيلارنى ئىزلىگەن كىشىلەردۇر.

ب. شوئو

چەكسىز ئىمكانىيەتلەر ھەممە كىشىگە دۇچ كېلىدۇ يۇ، بىراق كۆپ ئادەم ئۇنىڭغا دۇچ كەلگەنلىرىنى ھەتتا بىلمەي قالىدۇ. ئو. جىننىڭ

مەن ئىجادىي فانتازىيىگە، ئېنىق بىلىملەرگە ئاساسلانغان
ئارزۇلارنى ئەمەلدە قوللاشنى دەۋەت قىلىمەن.

ئى. پ. باردىن

تەرەققىيات ئەقلىي كامالەتكە تايىنىدۇ. ئۇنىڭ تۈپ ماھىيىتى
توغرىدىن توغرا بىلىملەرنىڭ مۇۋەپپەقىيىتى ۋە روناق تېپىشىدە.
دىن ئىبارەت.

ن. گ. چېرىنشىۋىسكىي

بىلىملەرنىڭ ئېشىشى بىلەن تەسەۋۋۇر كۈچىمۇ
چوڭىيىۋېرىدۇ.

ك. گ. پائۇستوۋىسكىي

كىمكى تەسەۋۋۇرى بولۇپ، بىلىمى بولمىسا، ئۇ قاناتلىق
ئەمما ئاياغسىزدۇر.

ج. جورېس

37

تەسەۋۋۇرنىڭ ئورنىنى باسالايدىغان بىرلا نەرسە — ئەمەلدە.

يەت.

ژ. پېرېزېس

تەسەۋۋۇردا تۇغۇلغان مىڭلىغان مۇلاھىزىدىن ئۈچۈن، مەن يەنە
قەت بىرلا ئەمەلىيەتنى ئەۋزەل كۆرمىن.

م. ۋ. لومونوسوف

پاكتلارنىڭ ئەھمىيىتىنى كەمسىتمەيلى؛ قاچاندۇر ئۇنىڭدا
ھەقىقەت چېچىكى پۇراق چاچىدۇ.

گ. تورا

مەۋجۇت نەزەرىيىلەر، قېلىپقا چۈشمەيدىغان پاكتلار پەن
ئۈچۈن قىممەتلىكتۇر. پەننىڭ يېقىن كەلگۈسىدىكى راۋاجلىنىشى
ئاساسەن، ئاشۇ پاكتلارنى تەتقىق قىلىش بىلەن باغلىق بولىدۇ.
ئا. م. بوتېلېروف

بۈگۈن ئۇششاق، يالغۇز ۋە ئەھمىيەتسىز تۇيۇلغان پاكتلار
يېڭى كەشپىياتلار سەۋەبىدىن ئەتە پەننىڭ مەزمۇنلۇق يېڭى تارمىقىغا
ئاساس بولۇشى مۇمكىن.

ئا. م. بوتېلېروف

كىچىككىنە بىر پاكت ئەمەلگە ئاشمىغان قانچىلىغان ئار-
زۇلارنى ئاقلايدۇ.

ر. ئېمېرسون

ئەمەلىيەت ۋە كۆزىتىش — دانىشمەنلىكنىڭ تۈگمەس بۇ-
لىقى، ئۇنىڭدىن خالىغان ئادەم بەھرىمەن بولۇشى مۇمكىن.
ئۇ. جېننىڭ

ھاياتىنىڭ مەڭگۈ مۇئەللىمى — ئەمەلىيەت.
ئى. گىوتى

پەقەت ئەمەلىيەتلا، بىزنى ھايات نېمەتلىرىنى قەدىرلەشكە
ئۆگىتىدۇ.

ئى. گىوتى

ھەقىقىي بىلىمنىڭ مەنبەسى — پاكىتلاردا.
پ. بوئاست

ماڭا تايانچ نۇقتىسىنى بېرىڭلار، يەرنى ئۆز ئورنىدىن قوزغى-
تىمەن.

پەننىيەتنى سۈيىشتىمەل قىلىش پاكىتلار ئىلمىنى سۆز
ئىلمىگە ئايلاندۇرۇۋېتىدۇ.

ج. كوندورسى

پاكىتلار ئىنسان ئەمەلىيىتىنى بەرپا قىلغان خىيالىي دۇنيا.
ئۇلار سىزنىڭ ئىجاد قورالىڭىزدۇر. تىنماي پاكىت ئىزلەڭ، ئۇلارنى
تەبىئەتتىن ۋە كىتابلاردىن توپلاڭ، ئارقىمۇ ئارقا ياخشى دەرسلىك-
لەرنى ئوقۇڭ.

ۋ. ئا. ئوبروچىف

بىز مۇلاھىزىلەرنى ئەمەس، پاكىتلارنى چۈشىنىشكە ئىنتى-
لىشىمىز ۋە پىكىرلىرىمىز رېتىدىن بۇ پاكىتلارغا ئورۇن تېپىپ
بېرىشىمىز لازىم.

گ. لىختېنېرگ

كىشىنى رەسمىيەتچىگە ئايلاندۇرغۇچى پاكىتلاردىن خەۋەر-
دارلىق ھەقىقىي بىلىم ئەمەس، بەلكى ئاشۇ پاكىتلاردىن پايدىلى-
نىش، ئۇنى پەيلاسوپ دەرىجىسىگە كۆتۈرىدۇ.

گ. باكل

پەندە غايىلەرنى ئىزلەش كېرەك. غايىسىز پەن بولۇشى
مۇمكىن ئەمەس. پاكىتلارنى بىلىشنىڭ قىممىتى ئاساسەن شۇ-
نىڭدىكى، ئۇلاردا غايىلەر يوشۇرۇنغان بولىدۇ. غايىسىز پاكىتلار

مېڭە ۋە خاتىرىنىڭ بۇلغىنىشىدۇر.

ۋ. گ. بېلىنسىكى

پاكتىلاردىن مەنە چىقىرىشنى بىلىش كېرەك.

م. گوركى

ھەممە پاكتىلارمۇ يېزىپ ئېلىشقا ئەرزىيدىغان بولۇۋەرمەيدۇ.

ف. ۋولتېر

بىمەنە تۇيغۇلارغا ئىشىنىش — پەمىزنىڭ خىسلىتى.

ھېراكلېت

يۈزەكى ئادەم جاھالەتنى مەنلىك، ياۋۇزلۇقنى زەبەر دەسلىك،

مەۋھۇملىكنى چەكسىزلىك، بىمەنلىكنى ناھايىتى تەسىرچانلىق

دەپ قوبۇل قىلىدۇ.

ف. شلېر

ئىلمىي ئىشنى دائىمىي ئەمەلىيەتلەر ۋە ئېنىق كۆرگەزمىلەر

ۋاستىسىدە توغرا ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، بەرداشلىق ۋە ماھارەت

كېرەك.

ژ. ماكسۋېل

پىلانسىز ئادەم مەلۇم پاكىتلار كۈچىسىدىمۇ ئاسانلا ئادىشىدۇ.
د. ئى. مېنىلىيىف

پاكىتلار، ھەممە ۋاقىت پاكىتلار ئۆگىتىدۇ، تەربىيەلەيدۇ،
غايىلەر بولسا ئۇنىڭغا يولداش، ئۇلار پاكىتلارنىڭ ئالدىغا
ئۆتەلمەيدۇ.

م. گوركىي

پاكىتلار — شۇنداق نەرسىكى، شۈبھە - گۇمانلار ئۇنىڭدىن
خۇددى تۆمۈرگە ئۇرۇلۇپ سەكرىگەن رېزىنكا توپىتەك قاقىدۇ.

م. گوركىي

سۆزلەر تۈركۈمىدىن نۇتۇق، رەڭلەر يىغىندىسىدىن مۇئەييەن
قىياپەتلەر تۇغۇلغاندەك، بىر - بىرى بىلەن ئۆزئارا باغلانغان ناھا-
يىتى نۇرغۇن پاكىتلارنى بىلىشتىن ھەقىقىي مەنىدىكى يۈكسەك
بىلىم پەيدا بولىدۇ.

ئا. م. بوتېلېروف

تەسەۋۋۇر (imagin) — ئىنسانغا خاس ئىقتىدار بولۇپ، ئۇ
ئىدراكىي ئوبرازلارنى ئەرەكەت ئويۇشتۇرىدىغان پىسخىك جەرياندا

يۈز بېرىدۇ. شۇ سەۋەبلىك تەسەۋۋۇر ھېس - ئىدراك قىلىنغان ما-
تېرىياللارنى تاللاش ۋە شاللاش، چېتىش ۋە چاتاقلىتىش، قايتا
قۇراشتۇرۇش، ئەكسىچە ياكى باشقىچە قىلىپ ئۆزگەرتىپ ئىش
قوشۇش ئارقىلىق مەيدانغا كېلىدۇ. تەسەۋۋۇرنىڭ ئۇلى ھېس
ئىدراك ۋە ئۇنىڭ جەمغىرلەنگەن شەكلى بولغان خاتىرىدىن
ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تەسەۋۋۇر ھېسسىي بىلىش ۋە ئەقلىي بىلىشنىڭ تەسىرىگە
ئۇچرايدۇ. شۇنىڭدەك ئۇ يەنە ھېسسىياتنىڭ ۋە ھېسسىيات شە-
كىللىرىنىڭ كۈچلۈك تەسىرىگە ئۇچرايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنسان ھەمىشە تەسەۋۋۇردىن ئايرىلالمايدۇ. ئىجادىي خاراكتېرلىك ۋە غەيرىي ئىجادىي خاراكتېرلىك تەسەۋۋۇرنىڭ ھەممە-
سىدە قانداقتۇر بىر «قۇراشتۇرۇلمىلىق»، بىر ئىجادىيلىك ساق-
لانغان بولىدۇ. ئەمما جىددىي مەنىدە ئىجادىي خاراكتېرلىك تەسەۋ-
ۋۇر بىلەن غەيرىي ئىجادىي خاراكتېرلىك تەسەۋۋۇر بىر بىرىدىن
پەرقلەندۈرۈلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىجادىي خاراكتېرلىك تەسەۋۋۇر ئىلمىي تەسەۋۋۇر ۋە بەدىئىي تەسەۋۋۇردىن ئىبارەت ئىككى چوڭ تۈرگە ئايرىلىدۇ، ئىلمىي تەسەۋۋۇر — ئىلمىي — تېخنىكىلىق گىپوتېزا، مۆلچەر، قىياسنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، ئۇ بىۋاسىتە ھەقىقەتلىك ۋە ئۈنۈمدارلىق قىممىتىنىڭ رىغبەتلەندۈرۈشىگە ئۇچرايدۇ. بەدىئىي تەسەۋۋۇر بەدىئىي ئىجادىيەت ۋە بەدىئىي زوق جەريانلىرىدا يۈز بېرىدىغان قوشما تەسەۋۋۇر بولۇپ، ئۇ ئېستېتىك ھېسسىيات، سەنئەت گۈزەللىكى ۋە ئىجادىي تەسەۋۋۇر ئوبرازلىرى بىلەن تۇتاشقان بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىجادىي تەسەۋۋۇرنىڭ مۇھىم شەرتى قوشما تەسەۋۋۇر بولۇپ، ئۇنىڭ ئەسلىمە خاراكتېرلىك، تۈرلىمە خاراكتېرلىك ۋە ئەسكەردە يەتلىك قوشما تەسەۋۋۇردىن ئىبارەت ئۈچ ئاساسىي شەكلى بار.

ئەسلىمە خاراكتېرلىك قوشما تەسەۋۋۇر دېگىنىمىز — A نى كۆرگەندە B نى ئەسلەشتىن ھاسىل بولغان تەسەۋۋۇرنى كۆرسىتىدۇ.

تۈرلىمە خاراكتېرلىك قوشما تەسەۋۋۇر دېگىنىمىز — بىرەر نەرسىنى شۇنىڭغا تۇرداش، سۈپەتدەش بولغان باشقا نەرسە بىلەن سىمۋوللاشتۇرۇپ تەسەۋۋۇر قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

ئەسكەرىيەتلىك قوشما تەسەۋۋۇر دېگىنىمىز — بىر نەرسە-
دىن ئۇنىڭ تەتۈرسىنى تەسەۋۋۇر قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تەسەۋۋۇر ئىقتىدارى ئالدىن كۆرۈشنىڭ مۇھىم شەرتى. ئى-
جادىي تەسەۋۋۇرسىز ئىجادىي تەپەككۇر جەريانلىرىنىڭ تۆلتۆكۈس
شەكىللىنىشى مۇمكىن ئەمەس. ئىجادىي تەسەۋۋۇر ۋە تەپەككۇرسىز
ئىلمىي گىپوتىزا، بەدىئىي ئومۇملاشتۇرۇش ۋە ھەقىقىي ئىجاد-
يەتنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

پىكىر دېڭىزى چوڭقۇر، ئۇنىڭدا رەڭگارەڭ مارجانلار چاقنايدۇ.
ئۇنىڭسىز ئالەم ئۆزىنىڭ جاھالىتى ۋە دەھشىتىدىن يانمايدۇ.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋادلىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

پىكىر قىلىشنى ياخشى كۆرىمەن. ھەيران ھەيران بولۇپ،
چۆچۈپ ئەندىكىپ، ھاياجان ۋە بارىكالا ئوقۇپ، قاقشاپ ۋە كۆز
يېشىمنى تۆكۈپ پىكىر قىلىشنى ياخشى كۆرىمەن.

پىكىر قىلىشنى ياخشى كۆرىمەن. خۇدالار قۇدرەتلىرى، ئەۋ-
لىيالار ھېكمەتلىرى توغرىسىدا ئەمەس، جانلىق ئادەمنىڭ ئاجايىپ
غارايىپ قىسمەتلىرى ھەققىدە رەڭسىز، ياسالماستىن پىكىر قى-

لشنى ياخشى كۆرىمەن.

ئېزىقىش ماڭا نادانلىق، ئالداش ماڭا گۇناھ، پىكىر قىلمايلىق ماڭا پاسىقلىق.

جاھاننەما ئەينىكىگە نەزەر سالغىنىمدا گۈزەل مەلىكە شى-
رىنىنى ياكى خاسىيەتلىك رەناگۈلنى دېرەكلەۋاتقىنىم يوق. كۆ-
زۈمگە چېلىققىنى: يالاڭ ئاياغلار، توڭۇپ دوغدايغان گەۋدىلەر،
موھتاج چىرايلار، نىجادىيەت تىلەكلىرى...

مەن خىزىر ئەمەس، ئۇلار مېنىڭ خىزىرىم. مەن پەقەت يۈ-
رەكنى كۆرۈپ تۇرىدىغان ئاشىق، تەڭرىنى كۆزىتىپ تۇرىدىغان را-
ھىب.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

پەرقلىق نەزەرلەمگەن كۆڭۈلدە پەزىلەت بولمايدۇ. ھامىيلىق
قىلالمايدىغان كىشىدە ئەرك بولمايدۇ. ئىلىم ۋە ھەققانىيەت، ئەخلاق
ۋە تەربىيەنىڭ غايەت زور قۇدرىتىدىن باشقا، كىشىلەردىكى تە-
سەۋۋۇر ئاجىزلىقى ۋە ھېسسىي مايىلدارلىقنىڭ بىر تەرەپلىمىد-
لىكىدىن پايدىلىنىپ پەيدا قىلىشقا بولىدىغان ئاجايىپ مۇمكىن-
لىكلەرنىڭ درامىلىق قۇدرىتىگە تېخىمۇ يۇقىرى نەزەر سالسەن.
ھەيران بولما. نۇقتىدا ئالەمنى توختاتقان سەنئەت شۇنىڭدا.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

تەسەۋۋۇر ۋە چىنلىق!

چىنلىقسىز تەسەۋۋۇر جۇغلانمىسىنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس. ئەمما، تەسەۋۋۇر ياردىمىسىز چىنلىقنىڭ ماھىيىتىنى كۆرەلمەيسەن. ئەگەر ئارگۇستەك يۈز كۆزۈڭ بولسىمۇ كۆرەلمەي-سەن. چىنلىق — مەۋجۇدىيەت دەرياسى، ئۇنىڭ پۈتۈن گەۋدىسى سەن توختىغان بىرلا ئۆتكەل ئەمەس. تەسەۋۋۇرىسىز چىنلىق ۋە چىنلىقسىز تەسەۋۋۇر ئىككى چوڭ ئالدامچىلىق...

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

تەسەۋۋۇر، ھېس ئىدراك قىلىنغان ماتېرىياللارنى تاللاش ۋە شاللاش، چېتىش ۋە چاتاقلىتىش، قايتا قۇراشتۇرۇش ۋە ئىش قو-شۇش ئارقىلىق مەيدانغا كېلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «گومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

تەسەۋۋۇرنىڭ ئۇلى، ھېس ئىدراك بىلەن خاتىرە بولۇپ، تە-سەۋۋۇر جەريانى ئىدراك بىلەن خاتىرىنىڭ قوشۇلۇش، قايتا قۇ-راشتۇرۇلۇش ۋە ئىجادىي پىكىرلەر يارىتىش جەريانىدىن ئىبارەت. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىرىنچىدىن، خاتىرىسىز تەسەۋۋۇرنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس؛ ئىككىنچىدىن، تەسەۋۋۇرىسىز ئىجادىيەتنىڭ بو-

لۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

تەسەۋۋۇر، ھېسسىيات ۋە ئەقلىي بىلىشنىڭ تەسىرىگە
ئۇچرايدۇ، شۇنداقلا تەسەۋۋۇرنى ھېسسىيات ۋە ئەقلىي بىلىشتىن
ئايرىۋەتكىلى بولمايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

ئالەم، قەلبى يورۇق كىشىلەر ئۈچۈن، تەپەككۈر ئەھلى ئۈچۈن
تەپەككۈر پاكلىقى ۋە تەپەككۈر بايلىقىدىن قىممەتلىكرەك خەزىنە
بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ھەسەتخورلۇق ھەققىدە ھەسرەتلىك خياللار» دىن

يىپەك يولىدىكى تارىخنىڭ ئۆلگەن ھادىسىلەر قەبرىستانلىرى
قىدىن ئۆلمەس تۆت ماھىيەتلىك مۆجىزە — تارىخ شېخى، سەنئەت
يوپۇرمىقى، ئەدەبىيات گۈلى ۋە ھېكمەت ئۇرۇقى ئۈنۈپ يېتىلگەن.
ئۇنىڭدا ئۆتمۈش كەلگۈسىگە تارىخىي تەپەككۈر، بەدىئىي تەپەككۈر
ۋە نەزەرىيىۋى تەپەككۈر شەكلىدە ئۇچۇر يەتكۈزىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىكى توققۇز ھېكمەت» تىن

كىشىلەر ھۇما قۇشنى بەخت سائادەتنىڭ ئەلچىسى دەپ

سۆيۈنۈشتى. دەرۋەقە، ھۇما قۇشىنىڭ قۇتلۇق تۇخۇمى خەلقنىڭ نەزەرىيىۋى تەپەككۇرىنى تىركەك قىلغان مەنىۋى قىياپىتى ئىچىدە يېتىلىدۇ ۋە ئېچىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىكى توققۇز ھېكمەت» تىن

نەزەرىيىۋى تەپەككۇر — پەيلاسوپلار تارىخقا زورلاپ تەقدىم قىلىۋاتقان «مەدرىسە پەلسەپىسى» بولماستىن، بەلكى ئىنسان تارىخىنىڭ ئىنسانىي ئالڭ تەرىپىدىن ئاڭلىق ئىگىلىنىش سەۋىيىسىدىن ئىبارەت. تارىخ ھازىرغىچە ئالدىنقى قاتاردا تۇرۇپ كەلگەن ھەربىر خەلقنىڭ ئەڭ ئالدى بىلەن نوپۇس، قورال كۈچى، ئىقتىسادىي كۈچ ياكى جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىك بىلەن ئەمەس. بەلكى مەنتىقىي پىكىرنىڭ تاجى، روھىيەت دۇنياسىدىكى يېگانە قۇياش — نەزەرىيىۋى تەپەككۇر بىلەن ئالدىنقى ئورۇندا تۇرغانلىقنى ئىسپاتلىدى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىكى توققۇز ھېكمەت» تىن

بىزنىڭ بارلىق پەزىلەت ياكى ئىللەتلىرىمىز بىلەن قۇدرەت ياكى زەئىپلىكلىرىمىز نەزەرىيىۋى تەپەككۇر دەرىجىمىز بىلەن تۇتاشقان.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدا قايتا ئويلىنىش» تىن

نەزەرىيىۋى تەپەككۈر دەل ئۆلمەس تارىخنىڭ بىلىۋېلىنغان
ئالڭ شەكلىدىن ئىبارەت. بۇنداق نەزەرىيىۋى تەپەككۈردىن مەھرۇم
ھالەتتە مىللەتنىڭ كامالەت دەرىجىسىنى يۇقىرىغا كۆتۈرۈش، ئو-
نىڭ قىممىتى، ئىقتىدارى، نېسىۋىسىنى ياخشىلاش مۇمكىن ئە-
مەس. بىزنى ئەزەلدىنلا قايناق ھېسسىيات تۈرتكىسىدە نەزەرىيىۋى
تەپەككۈر، ئەقىل پاراسەت تەمكىنلىكىدىن ئايرىلىپ، تەلۋىلەرچە
قارىسىغا دەسسەپ كەلگەن خەلق دېيىش ئادالەتسىزلىك.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدا قايتا ئويلىنىش» تىن

مىللەتنىڭ ئۇيۇشۇش كۈچى ۋە ھەمدەملىكىنى پارچىلاۋاتقان
ئىللەتلەردىن جۈملىدىن مۇنەۋۋەر كىشىلىرىمىزنىڭ جامائەت
ئىچىدىكى يۈكسەك تەسىرى ۋە تەشەببۇسلىرىنىڭ ئىلھامبەخش
كۈچىدىن چۆچۈپ ئويدۇرۇپ چىقىرىلغان پىتنە ئىغۋا تۈتەكلىرىد-
نى پەرق ئېتىش ئېتەلمەسلىكىمۇ نەزەرىيىۋى تەپەككۈر ئېگىزلىد-
كىدىكى ئەقىل پاراسەتكە باغلىق. بۇنداق ئەقىل پاراسەت بولمىد-
غاندا، ھابىلىنى ئۆز قولى بىلەن ئۇرۇپ، ئۇنى باشقىلار تىلى بىلەن
ئادىل ئۇردى دەپ غاپىل كىشىلەرنى قايمۇقتۇرىدىغان جاھىل ئىغ-
ۋاچىلارنى تونۇپ يەتكىلى بولمايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدا قايتا ئويلىنىش» تىن

كالىپندار سەھىپىلىرى تارىخنىڭ يەنە قانداق ئويۇنلىرىنى
كۈتۈپ تۇرۇشىدىن قەتئىينەزەر، بىزدە يېتەرلىك تەپەككۈر قابىل-
لىقى بولۇشى كېرەك.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدا قايتا ئويلىنىش» تىن

ۋەزىيەتنىڭ تەرەققىياتى بىزدىن دۇنيانى يېڭى تەپەككۈردا
كۆزىتىشنى تەلەپ قىلماقتا. يېڭى تەپەككۈر دېگىنىمىز، ھازىرقى
زامان ئېڭىغا ۋە ھازىرقى زامان مېتودولوگىيىسىگە ئىگە تەپەككۈر
دېمەكتۇر. ئىجتىمائىي ھادىسىلەرنى ئەنە شۇنداق تەپەككۈر بىلەن
تەھلىل قىلغاندىلا ئىلمىي خۇلاسە چىقارغىلى بولىدۇ. بىرمۇنچە
كىشىلەر بىرەر مەسىلە توغرا كەلسىلا ھامان ئۆزىنى كەمچىلىك-
سىز مۇكەممەل قىلىپ تەسۋىرلەيدۇ، ئەيىبىنى باشقىلارغا ئىتتى-
رىدۇ. ئۇ كونا تەپەككۈر. ئۇنىڭ مەسىلە ھەل قىلىشقا ياردىمى
بولمايدۇ، كۆپ بولسا، ۋاقىتتىنچە ئۆز ئۆزىگە تەسەللى بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئويلىنىش ئىچىدە ئىلگىرىلەش» تىن

خەلقنىڭ مەنىۋى قىياپىتىنىڭ يۇقىرى تۆۋەنلىكى ئاخىرقى
ھېسابتا نەزەرىيىۋى تەپەككۈرغا باغلىق.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «مىللىي مائارىپ ۋە نەزەرىيىۋى تەپەككۈر» دىن

تەپەككۇر تۈپەيلىدىن سىرىن ياپالماش ئالەم،
پەرقلىنىگەن تەپەككۇر سەۋەبلىك ھايۋان، ئادەم.
ئەمما شۇ تەپەككۇرنىڭ سۈپەت، قىممىتى ھەرخىل،
قانداقمۇ بىرخىل بولسۇن جەددال، سۇلايمان، ھاتەم.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

تەپەككۇر ھەممە كىشىدە بىردەك ئېچىلغان، جارى قىلىنغان،
تۆھپىكارلىق ماقامىغا كۆتۈرۈلگەن ئەمەس؛ تەپەككۇرنىڭ مىقدار ۋە
سۈپەتلىرى، مۇددىئا ۋە ئاقىۋەتلىرى، شەكىل ۋە ئۇسۇللىرى ھەممە
كىشىدە بىردەك ئەمەس، كىشىلىك دۇنياسى ھاڭقاي دەلدۈشتىن،
ھاڭۋاقتى خارامۇشتىن تاكى ئەقىلدىن زەككىي، دانا مۇتەپەككۇر-
گىچە؛ تەرسا جاھىلدىن، تەنتەك ھاماقەتتىن تاكى ئارىق فازىل،
تەقۋا مۇرشىدىغىچە؛ ھىيلىگەر مۇغەمبەردىن، خەسسى ئاچ كۆز-
دىن تاكى ھالال كۆڭۈل، ھىممەتكار ساھىبگىچە؛ تۇتۇرۇقسىز
پىكىردىن، مەنتىق ناتىققىچە ھەرخىل تەپەككۇر ئىگىلىرىنى
كۆرۈپ كەلمەكتە.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

تەپەككۇر ئۇلۇغ ئىقتىدار، ئۇنىڭ ئۇلۇغلۇقى ئۇنىڭ قىممىتىدە.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

تەپەككۇر كىشىلىك مەدەنىيىتىنى ياراتقان، ئۇنى يەنە راۋاج-
لاندۇرۇشمۇ، خانىۋەيران قىلىشمۇ مۇمكىن.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

ئىنسان تۈركۈمى ئىچىدىكى ھەر كىم تەپەككۇر قىممىتى
تۈپەيلى بىر بىرىدىن پەرقلەنىدۇ. ئىزگۈ ۋە قاباھەت، يۈكسەكلىك
ۋە پەسكەشلىك، ھۆرلۈك ۋە قۇللۇق، ئۆتكۈرلۈك ۋە گاللىق، ھەتتا
نۇرغۇن جەھەتلەردە غالىبلىق ۋە مەغلۇپلۇق، پايدا (تاپاۋەت) ۋە زىيان
تەپەككۇر قىممىتىگە باغلىق.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

مىللەتنىڭ روھىنى ساغلاملاشتۇرۇش، خەلقنى پاسقىلىقتىن
ئارتىلىققا، زالالەتتىن سائادەتكە يېتەكلەيدىغان تەلىم تەربىيىنىڭ
ئاساسىي خىزمىتى ئەۋلادلارنىڭ تەپەككۇر قىياپىتىنى، شۇ ئارقىد-

لىق روھىي مەلىكىسىنى يۈكسەلدۈرۈشتىن ئىبارەت. بىلىش
كېرەككى، بەخت سائادەتنىڭ ئەنقا قۇشى — يۈكسەك تەپەككۇر
چىنارىغا قونىدۇ!

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

ئالدىنقى قاتاردا ئەمەس ھەتتا نۇسرەتلىك مىللەتلەر قاتارىدا

ياشماق ئۈچۈنمۇ يېتەرلىك ساغلام، ئۆتكۈر، مۇستەقىل تەپەككۇر قىممىتىگە ۋە قىياپىتىگە ئىگە بولۇش لازىم. بۇنداق تەپەككۇر «ئەرشكە» چىققان بىلەن دىققەت نەزىرى زېمىندىكى «كەشى» دىن يىراقلىمايدۇ. «سەۋرى» دەرىخىگە چىقىپ «سەۋزە ئورىكى» گە دومىلاپ كېتىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

تەپەككۇر ئىقتىدارى ھەممىگە تەئەللۇق، ئەمما تەپەككۇر قىممىتى ھەر كالىدا ھەرخىل.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

ئۆز ئۆزىگە تەپەككۇر مۇجەسسسىمى بولمىغان مىللەت ئۆز ئۆزىگە ئىگە بولمىغان مىللەتتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

بەخت سائادەتنى دەسلەپ ئەلگە تىلە،

بەخت ئەمەس ئالتۇن بولسا يالغۇز تەڭلە.

تەپەككۇرسىز سائادەتتىن ئۈمىد كۈتمە،

ئۆز ئۆزىگە تەپەككۇرسىز ئىنسان — تەلۋە.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «تەپەككۇر ئىقتىدارى ۋە تەپەككۇر قىممىتى» دىن

تەپەككۇر ئىقتىدارىنىڭ ئومۇميۈزلۈك يۇقىرى كۆتۈرۈلۈشى

مىللەتنىڭ مەنىۋى قىياپىتىنى تۈزەش ۋە يۈكسەلدۈرۈشنىڭ ئا-
ساسلىق بىر ھالقىسى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «كىتاب ۋە كىتاب مەدەنىيىتى» دىن

ئويغاقلىق تەپەككۈرنى، تەپەككۈر كۆپ قىرلىق بىلىمنى
تەلەپ قىلىدۇ. ئويغاقلىق يەنە پاك قەلبىنى، پاك قەلبىمۇ يەنە بىلىمدە
پىشش ۋە سۈزۈلۈشنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇنداق «ئارقى» خەلقنىڭ
ئەقلى ۋە قەلبىدىكى گۆھەر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «مەنپەئەتدارلىق ئەخلاقى ۋە مەجبۇرىيەت ئەخلا-

قى» دىن

نەزەرىيىۋى تەپەككۈر — تارىخنى قايتا ئويلاشتىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «يىپەك يولىدىن ئۇيغۇر مەدەنىيىتى ئەڭگۈشتىرىنى

قايتا تېپىۋېلىش» دىن

بىلىم گېزى كەلسە ئەخلەتكىمۇ ئايلىنىپ كېتىدۇ. بىراق،

تەپەككۈر قىلىشنى بىلىۋالغانلىق بىباھا ئەڭگۈشتەرگە ئېرىش-
كەنگە باراۋەر.

فرانسىيەلىك باكون

ھاياتتىكى ئەڭ مۇھىم نەرسە، رىقابەتلىك جەمئىيەتتىكى ئەڭ

قۇدرەتلىك تايانچ كۈچ — تەپەككۈر ئىقتىدارى.

كۈيىل خارديمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار»

دار» دىن

بۈيۈك ئالىم ئېينشتېين ئۆمرىنىڭ ئاخىرىدا ئۆزىنىڭ مۇ-
ۋەپپەقىيەت قازىنىشتىكى سىرىنى ئاشكارىلاپ: «تەپەككۈر بارلىق
غەلىبىنىڭ مەنبەسىدۇر، ھەرقانداق ئادەم ئۆزى ئويلىغاندەك، ئۆز
تەقدىرىنى ئۆز ئىلكىدە تۇتۇپ تۇرالايدىغان ئادەم بولمىمەن دەيدىكەن،
جەزمەن بىرىنچى بولۇپ تەپەككۈر بوسۇغىسىغا قەدەم قويۇشى
كېرەك. مەن يېتىشنى ئارزۇ قىلغان نىشانىمغا قۇرۇق گەپ
سۆزگە ئەمەس، بەلكى بىر ئۇلۇغۋار كۈچ تەپەككۈر ئىقتىدارىمغا
تايىنىپ يەتكەن. مەن تەپەككۈر ئىقتىدارىم بولغاچقىلا، ئۆزۈپ چى-
قالىدىم» دېگەن.

كۈيىل خارديمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار»

دار» دىن

تەپەككۈر ئىقتىدارىمىز ھاياتىمىزدا غەلىبە قىلىش قىل-
ماسلىقىمىزنىڭ ئەڭ مۇھىم ئاچقۇچى. تەپەككۈر ئىقتىدارىمىز
بولماي تۇرۇپ، ئېنىق چۈشەنچە، سەگەك كاللىغا ۋە مۇستەقىل كۆز
قاراشقا ئىگە بولۇشىمىز، بىرەر مەسىلىنى بايقاپ ئوتتۇرىغا قويا-

لشىمىز، توغرا ھۆكۈم ۋە قارار چىقىرىلىشىمىز مۇمكىن ئەمەس،
مەسىلىنى قانداق ھەل قىلىش كېرەكلىكىنى، قانداق قىلىساق ئەڭ
ياخشى بولىدىغانلىقىنىمۇ بىلەلمەي قالىمىز.

كۈيلى خاردىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىد-
دار» دىن

تەپەككۈر توغرا بولمايدىكەن، تاللاشۇ خاتا بولىدۇ، تاللاش
تەپەككۈرنىڭ نەتىجىسىدۇر.

كۈيلى خاردىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىد-
دار» دىن

ئىجادچان، مۇۋەپپەقىيەت قازىنالايدىغان ھەم مۇۋەپپەقىيەتلىك
ياشاپ كېلىۋاتقانلارنىڭ بىرىمۇ شۇنىڭدىن مۇستەسنا ئەمەسكى،
ئۇلارنىڭ ھەممىسى كۆرگەن بىلگىنى كۆپ، ئۆز ئۆزىگە ئىشەن-
مىدىغان، ئۈنۈمدار تەپەككۈر ئىقتىدارغا ئىگە كىشىلەردۇر.
ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى تەپەككۈر قىلىشتىن ئىبارەت سۆزگىلا يە-

غىنچاقلاش مۇمكىن. ئۇخلىغان چاغلىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا،
ئۇلار مېڭە ئىشلىتىشنى، تەسەۋۋۇر ۋە تەپەككۈر قىلىشنى بىرەر
مىنۇتتۇم توختاتمايدۇ. دەل شۇنداق بولغاچقىلا، ئۇلار ھەمىشە ئەپ-
چىل چارە تەدبىرلەرنى ئويلاپ چىقىپ، ئۆزىنى مەغلۇبىيەتتىن
ساقلاپ قالالايدۇ، مەغلۇپ بولدى دېگەندىمۇ، مەغلۇبىيەت دەرىجىدە-

سەنى ئەڭ تۆۋەن چەككە چۈشۈرەلەيدۇ.

كۈيلى خار دەمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار»

دەن

كىمكى تەپەككۈر ئىقتىدارىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنالمىسا، ئۇ خۇددى نۇرلۇق مايكاغا ئوخشاش ئۇنىڭ ئادىمىلىك خىسلەت يېتىلدۈرۈشىگە ۋە تۇرمۇش تەجرىبىسىنى بېيىتىشىغا نىشان كۆرسىتىپ بېرىدۇ، شۇنداقلا ئۇنىڭ پاراسەت كامىللىقى ۋە غالىبىيەت نىشانىغا قاراپ ئىلگىرىلەش يولىنى يورۇتۇپ بېرىدۇ.

كۈيلى خار دەمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار»

دەن

تەپەككۈر ھەممىگە قادىر قوراللىق، ئۇ ھەرقانداق كىشىنىڭ قەلبىدىكى تۈگۈنلىرىنى يېشىۋېتەلەيدۇ، تۇرمۇشنى بېيىتىپ، نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتىدۇ. ئۆز قىلمىشىنى توغرا تاللاش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارغا ئۆز نىشانىغا يېتىش، مەسلىھەتلىرىنى ھەل قىلىش، ئاقىلانە تەدبىر تېپىپ چىقىشتا زۆرۈر بولغان كۈچ قۇۋۋەت ئاتا قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىدە ئۆز قىلمىشىغا يېتەكچىلىك قىلالايدىغان توغرا ئېتىقاد تىكلەشكە تۈرتكە بولىدۇ. ئەكسىچە، تەپەككۈر

ۋە كەسپىي ھاياتىدا مۇۋەپپەقىيەت قازىنالمىدۇ. بۇنداق كىشىلەر پەقەت ئەمەلىيەتتىن ئايرىلغان خىيالپەرەس، كۈن بويى ئالدىراشلا يۈرىشىمۇ تۈزۈك نەتىجە قازىنالمىدىغان ئىقتىدارسىز نان قېپى، باشقىلار ئىدىيىسىنىڭ قولى، قاتمال، دوگما ئېقىملارنىڭ ئەگەش-كۈچىلىرىدۇر، بۇنداق كىشىلەر ھەتتا ياخشى ياماننى پەرق ئېتەل-مەس بولۇپ قالىدۇ.

كۈيلى خار دىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-دار» دىن

ئاتا - ئانىلارنىڭ ئۆز پەرزەنتلىرىنى جەننەتكە ياكى دوزاخقا باشلىشىنى بەلگىلەيدىغان ئەڭ تۈپ سەۋەبلەرنىڭ بىرى دەل ئۇلار-نىڭ بالىلاردىكى ئۇلارنى قوغداپ ھەم تۇرمۇشىنى كونترول قىلىپ تۇرىدىغان ئۆتكۈر قورال تەپەككۈر ئىقتىدارىنى بالدۇرراق مەشىق-لەندۈرگەن مەشىقلەندۈرمىگەنلىكى ھەم ئۇنى ۋاقتى ۋاقتىدا تې-خىمۇ تەرەققىي قىلدۇرغان قىلدۇرمىغانلىقىدىن ئىبارەتتۇر.

كۈيلى خار دىمان: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-

دار» دىن

تەپەككۈر ۋە ھۆكۈم ئىقتىدارى كەمچىل بالىلارنىڭ تاللىشى

ھەمىشە ئەخمىقانە بولۇپ چىقىدۇ. ھالبۇكى، بۇنداق ئەخمىقانە تاللاشلارنىڭ ئۇلارغا كۆرسىتىدىغان تەسىرى ھەرگىزمۇ ئادەتتىكىچە بولمايدۇ. بەلكى ھالقىلىق پەيتتىكى نامۇۋاپىق تاللاش ئۇلارنىڭ كەلگۈسى تەرەققىيات يۆنىلىشىنى تامامەن باشقا ياققا بۇرۇۋېتەلەيدۇ.

كۈيلى خار دىمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

ئۈنۈملۈك تەپەككۈر ئىقتىدارى كىشىنىڭ مۇۋەپپەقىيىتى ۋە بەختى ئۈچۈن تولىمۇ مۇھىم. شۈبھىسىزكى، تەپەككۈر ئىقتىدارىدە مۇپەرزەنتلىرىمىزنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىنى ۋە بەختىنى بەلگىلەپ، تەقدىرىنى كونترول قىلىپ تۇرىدۇ.

كۈيلى خار دىمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

مۇستەقىل كۆز قاراشقا ۋە تەپەككۈر ئىقتىدارىغا ئىگە كىشىلارلا مۇستەقىل مەجەز - خاراكتېرگە ئىگە، غۇرۇرلۇق، ئۈمىدلىك، ئىستىقبالىلىق، بەختلىك كىشىلەردىن بولالايدۇ.

كۈيلى خار دىمان: «باللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

بۈيۈك مۇتەپەككۇر بوتران روسسو ئېيتقاندا: « نۇرغۇن كىشىلەر ئۆلۈپ كەتسە كېتىدۇكى، تەپەككۇر قىلىشنى ھەرگىز خالىمايدۇ، ئۇلار ئەمەلىيەتتەمۇ شۇنداق قىلدى! ».

كۈيىل خارديمەن: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

تەپەككۇر ئىقتىدارىمۇ بىرخىل ماھارەت بولۇپ، ئۆگىنىش ۋە ئەمەلىيەت ئارقىلىق ھەممىمىز بۇ خىل ماھارەتنىڭ ئىگىسىگە ئايلىنالايمىز، شۇنداقلا ئىقتىدارىمىزنى ئۆستۈرەلەيمىز.

كۈيىل خارديمەن: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

تەپەككۇر — كىشىلىك تۇرمۇش مۇۋەپپەقىيىتىنىڭ مەنبەسى.

كۈيىل خارديمەن: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

بىزدە ئاقىلانە تاللاش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان ھۆكۈم ئىقتىدارى يېتەرلىك بولمىسا بولمايدۇ.

كۈيىل خارديمەن: «بالىلارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتىدار» دىن

كشى ئۆمرىدىكى بىر دىن بىر ئەھمىيەتلىك سىنىپىدىن بىر
كىر قىلىش دەل ئۇنىڭ مۇستەقىل مۇلاھىزىسى ھېسابلىنىدۇ.
شۇنداقلا كشى ئۆمرىدىكى ئەھمىيەتلىك تاللاشمۇ يەنىلا شۇ كى-
شىنىڭ ئەستايىدىل ئويلىغاندىن كېيىنكى ئۆزى مۇستەقىل تال-
لىشىدۇر.

كۈيلى خار دىمان: «بىللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

قارار چىقىرىش ياكى ئىنكاس قايتۇرۇشتىن ئىلگىرى مە-
سىلىنىڭ شەكلىنى چىقىرىپ تاشلاپ، ئۇنىڭ ماھىيىتىگە ئۆتۈش
تەنقىدىي پىكىر قىلىش شەكلىنىڭ ھەقىقىي ماھىيىتىدۇر.
كۈيلى خار دىمان: «بىللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

پەرزەنتلەرنىڭ كىشىلىك تۇرمۇشتا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش
قازىنالماسلىقىدىكى مۇھىم ھالقا — ئۇلاردىكى تەپەككۈر تەرتى-
پىدىن ئىبارەت. بۇ تەرتىپ ئالدىن پىلانلاش، ۋاقىتنى كونترول
قىلىش، مۇمكىن بولغان توسالغۇلارنى تېپىپ چىقىش، تەجرىبىگە
تايىنىپ توسالغۇلارنى يىمىرىش ۋە ئەڭ ئاخىرىدا ۋەزىپىنى تېز-
لىكتە ئورۇنلاش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ تەپەككۈر

تەرتىپى دەل تەدبىر كارلارچە تەپەككۇر جەريانى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.
كۈيىل خار دېمان: «بىللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

مۇستەقىل پىكىر قىلىپ، ئۆز ئالدىغا قارار چىقىرايلىدىغان
كىشىلەر جاسارەتلىك كىشىلەردۇر.
كۈيىل خار دېمان: «بىللارنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان 8 خىل ئىقتى-
دار» دىن

ئادەمىزات تەپەككۇر قىلىپ تىرىشسا، ھەر قانداق ئىشنى بى-
لەلەيدۇ، مۈشكۈل ئىشلار ئىلىم پەن ۋە تىرىشچانلىق بىلەن ھەل
بولغۇسى.

موللا سىدىق يەركەندى

تاللاش پەقەت ئىنسانغىلا خاستۇر، چۈنكى تاللاش ئەقلى بى-
لىشكە تايىنىدىغان مۇھاكىمە ھېسابلىنىدۇ.

كىچىكلەرنىڭ تەپەككۇرىمۇ كىچىكلەرچە بولىدۇ، چوڭلار-
نىڭ تەپەككۇر، قىياسلىرى ئۇلۇغدۇر.

موللا سىدىق يەركەندى

ھەر قاچان پىكىر قىلساڭ كەسكىن پىكىر قىل چۈشكى
سۆرەلمىلىك كىشىنى ئىككىلەندۈرىدۇ.

ئابدۇقادىر ئەزىزى

ئىنسانلار ئويلاش قابىلىيىتىنىڭ كۈچى بىلەن تاشقى ۋە
ئىچكى تۇيغۇلارنى توپلاپ، مېڭىنىڭ ھەرىكىتىنى ھاسىل قىلىدۇ.
ئەبۇ نەسىر فارابى

ھەرقانداق ئىشقا دۇچ كەلسەڭ، ئۇنى ئوبدانراق كۆزدىن كەچۈر،
ئۇ ئىشنىڭ ئالدى كەينىنى ئويلا، سۆيۈنۈشلۈك بولسا، ئۇنىڭغا
كۆڭلۈڭنى بەر، ئۆكۈنچلۈك بولسا، ئوبدانراق ئويلا.
ئەھمەد يۈكەنكى

پىكىر خىياللار گويا بىر مېھمان، كۆڭۈل ئۇنىڭ ئايۋان
سارىيىدۇر.

مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللا خاراباتى

بەزىدە ئىنساننىڭ پەيلى كۆپرەك خىيال سۈرۈشكە باغلىق
بولىدۇ، بۇ شۇنداقكى، ئىنسان شۇ بىر نەرسىنى باشقا بىرەر نەر-
سىدە بار دەپ تەسەۋۋۇر قىلىدۇ.

ئەبۇ نەسىر فارابى

ئىجادىيەت پىكىر بىر ئادەمنىڭ قىلغان ئىشىدا ئاخىرى زادى قانچىلىك بۆسۈش بولىدىغانلىقىنى بەلگىلەيدۇ. كونا قېلىپتىكى پىكىر ئادىتىگە كۆنگەن كىشىلەر پەقەت ئۆتمۈشنى تەكرارلاشنىلا بىلىدۇ. لېكىن ئۇ ئۆتمۈشنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ.

لورد چېستېر فېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

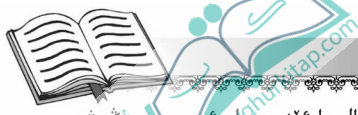
چوڭ ئىش تەۋرىتەلەيدىغانلارنىڭ ئادىتى، ئىجادىيەت پىكىرنىڭ قۇدرىتىنى ئىشقا سېلىشتۇر.

لورد چېستېر فېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

ئۆزىدىكى چەكلىمىلەردىن بۆسۈپ چىقالمايدىغانلار قېلىپ-لىشىپ قالغان پىكىر ئادىتىگە يېپىشىۋېلىپ، ئۆزىنىڭ چوڭ ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىش قۇدرىتىنى چۈشەپ قويدىغانلىقى ئۈچۈن نۇرغۇن ساھەلەردە ئىسمى بار جىسمى يوق ئۆتۈپ كېتىدۇ. قېلىپلىشىپ قالغان پىكىر شەكلىگە كۆنگەن كىشىلەرنىڭ تەپەككۈر پائالىيىتى قاتمال بولىدۇ؛ ئۇنىڭدا جانلىقلىق بولمايدۇ.

ئەكسىچە ئىجادىيەت پىكىرنىڭ جېنى ئۆتمۈشنى تەكرارلاشتا ئەمەس، بەلكى يېڭىلىق يارىتىش، بۆسۈشتە. چوڭ ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرايلىغان ئىجادىيەت پىكىرنىڭ دورىغۇدەك، ئۈلگە قىلغۇدەك ئۆرنىكى بولمايدۇ. ئۇنىڭدا پەقەت ئىلگىرىكىلەرنىڭ تەپەككۈر ئۆ-

سۈلى ئىز قالدۇرمىغان پايانسىز دالدا ئۆزى يۈز ئېچىپ مىڭىش-
قىلا توغرا كېلىدۇ.

لورد چېستېر فېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

چوڭ ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىش ئۈمىدىدىكىلەر شۇنى ئاي-
دىڭلاشتۇرۇۋېلىشى كېرەككى، كىشىلەر باشقىلار بىلىپ يەتمىگەن
شەيئىلەرنى تونۇش ئۈچۈن، ھەمىشە ئالدىنقىلار قوللىنىپ باقمى-
غان تەپەككۇر ئۇسۇلى بىلەن ئىزدىنىپ، شەيئىلەرنى ئالدىنقىلار
قوللىنىپ باقمىغان ئۇسۇل ۋە تەدبىرلەر ئارقىلىق تەھلىل قىلىدۇ
ۋە تونۇيدۇ. شۇ ئارقىلىق يېڭىچە بىلىش ۋە ئۇسۇلغا ئېرىشىپ،
ئادەمنىڭ بىلىش ئىقتىدارىنى تاۋلايدۇ ۋە ئۆستۈرىدۇ.

لورد چېستېر فېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

ئەمەلىيەت داۋامىدا ئىجادىي پىكىر ئارقىلىق يېڭى يېڭى
نۇقتىئىنەزەرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، يېڭى يېڭى نەزەرىيىلەرنى
يارىتىپ، يېڭى يېڭى ئىجادىيەت ۋە ئىختىرا لارنى بارلىققا كەلتۈ-
رۈش، شۇ كىشىنىڭ ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ بارىدۇ.

لورد چېستېر فېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

كۈندىلىك تۇرمۇشتىكى ھەربىر ئادەم، يول ئىزدىگۈچى ھې-
سابلىنىدۇ. شۇڭا ئۇ تۇرمۇشنىڭ ئىسسىق سوغۇقلىرىنى يەتكۈچە

تارتىپ، ئاچچىق چۈچۈكلىرىنى يەتكۈچە تېتىپ، نۇرغۇن قىلتاق تۇزاقىلار ئىچىدە جان تىكىپ تىرىشىدۇ. ئاخىرىدا ھاياتلىق ئۈچ-قۇنلىرىنى چاقىتىپ، زەربىدارلىق بىلەن مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇش-نىڭ ئىستەك ۋە ۋاسىتىلىرىدە يېڭىلىق يارىتالايدۇ. دېمەك، ئىجا-دىي پىكىر ئادىتىنى يېتىلدۈرگەن ئادەملەر، نۇرانە ھاياتقا شەكسىز نائىل بولالايدۇ.

لورد چېستېرڧېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

بىر ئادەمنىڭ مول بىلىمى بولسىلا كۇپايە قىلمايدۇ. ئۇنىڭ يەنە مۇستەقىل قارىشى، سېھرىي كۈچى، ئەتراپلىق تەھلىل قىلىپ توغرا ھۆكۈم چىقىرىش ئىقتىدارى بولۇشى كېرەك. ئۇ، قارىماققا ئورۇنلۇقتەك كۆرۈنىدىغان ئىشلار ئالدىدا قايىمۇقۇپ قالماسلىقى لازىم.

لورد چېستېرڧېلد: «ئەزىمەتلەردىن بول ئوغلۇم» دىن

رەھىم قىلىشتا ئەقىل بىلەن ئويلىنىپ ھۆكۈم قىلىش كېرەك، ھېسسىيات تەپەككۈرىڭىزنى يېتىلمىسۇن.

«ھاياتىڭىزغا تەسىر كۆرسىتىدىغان پەلسەپىۋى مەسەللەر» دىن

مۇھاكىمە بىلەن ئوي پىكىر ئۆتكۈز پىچاق، بۇ ئىككىسى بىر بىرىگە سۈركەلمە، پىكىر شەھەر بولىدۇ. بىر ئادەمنى ئېلىپ

«بىكون كىشىلىك ھايات ھەققىدە» دىن

خىيال ساھىبجامالدىنمۇ جەلپ قىلىش كۈچىگە ئىگە.

جون لېي

بىز تىرىشىپ قولغا كەلتۈرگەن كەلگۈسى ئىنسانلارنىڭ يېڭىلىمەس خۇسۇسىيىتى — خىيالغا، مۇھەببەتكە باي بولۇشتىن كەلگەن.

باۋۇستوۋسكىي

خىيال مۆجىزىلىك تەسەللى بەرگۈچى، سەن قۇملۇقتا ئاچ قالغان ئادەمگە يېمەكلىك بېرىسەن، دەرەخ قوۋزىقىدا بولسا پىشۇ-رىسەن، تۇرۇپتىن شېكەر چىقىرىسەن.

بېرن

بۇ رېئال دۇنيادىن باشقا بىر خىيالىي دۇنيا بار، يەنە كېلىپ كېيىنكىسى تېخىمۇ قۇدرەتلىك بولۇپ، كۆپ سانلىق كىشىلەر ئاشۇ يەردە ياشايدۇ.

گېوتى

مېنىڭ پۈتۈن خىياللىرىم يالقۇنچاپ خۇشاللىق نۇرلىرىنى

پارلىتىدۇ، مېنىڭ بارلىق ئارزۇلىرىم مۇھەببەت مېۋىلىرىنى
بېرىدۇ.

تاگور

خيال ئەخمەقنى بايغا ئايلاندۇرالايدۇ.

چېخوف

خيال ئادەمگە زىيانكەشلىك قىلالايدۇ، شۇنداقلا ئادەمنى
قۇتۇلدۇرالايدۇ.

ت. فۇللېر

كىشىلەرنىڭ بالدۇرلا تۇرمۇشتىن ۋاز كەچمەسلىكى، ئىنسان-
نىيەتنىڭ ھالاكەتكە قاراپ ماڭماسلىقى ئۈچۈن، ھەربىر دەۋر خيال
بىلەن تويۇندۇرۇلغان بولىدۇ.

يوسېف كاندىراد

خيالدىن ئايرىلىپ قالما، خيالدىن ئايرىلىپمۇ ياشاۋېرىد-
شىڭ مۇمكىن، لېكىن ئۇ چاغدا تۇرمۇشتىن ئايرىلىپ قالسىەن.
مارك تۋېن

ئادەتتىكى ئادەمنى تۇرمۇشقا بولغان خيالدىن مەھرۇم قىد-

لش ئۇنى بەختتىن مەرۇم قىلغان بىلەن باراۋەر.

ئىككىنچى قىسىم

خىيال ئۈزۈل كېسىل بەربات بولماي تۇرۇپ، روھ ئۈمىد سىزلىككە تەسلىم بولمايدۇ.

ھىۋگو

تەبىئەت ئىلاھى خىيال بىلەن خۇشاللىققا ئېرىشىدۇ. ئەگەر بىرەر ئۆزىنىڭ ياكى باشقىلارنىڭ خىيال قىلىش ئىقتىدارىنى ۋەيران قىلىۋەتسە، تەبىئەت ئىلاھى ئەڭ زالىم پادىشاھتەك ئۇنى جازالايدۇ.

گېوتى

بىر ئادەم ئۆزىنىڭ خىيال ئېھتىياجىنى قاندۇرالىسا، ئاندىن ئۇ باي ھېسابلىنىدۇ.

ھېنرى جامېس

خىيال پەقەت پىكىرداش ئادەملەر بىلەنلا چىقىشالايدۇ.

باۋۇستوۋسكى

خىيال — ئىجادىيەت، ئارزۇ — چاقىرىق، خىيال ئادەمنى

رېئاللىققا يېقىنلاشتۇرىدۇ.

ھىۋگو

تۇرمۇشنى خىيالغا ئايلاندۇرۇپ، ئاندىن خىيالنى رېئاللىققا
ئايلاندۇرايلى.

كىۋرى خانىم

بىز سەپەردە خىيالنى ھەمراھ قىلىۋالساق بولىدۇ، لېكىن
چوقۇم ئەقىل يول باشلىغۇچى بولۇشى كېرەك.

جونسون

ئەقىلدىن ھالقىغان خىيالنىڭ ھەممىسى مەلۇم دەرىجىدىكى
سەۋدايلىق.

جونسون

ئادەمنىڭ ئېسىلى ئۆلگەندە بىلىنەر،

ئاتنىڭ خۇيى مىنگەندە (بىلىنەر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقالى تەمسىللىرى» دىن

ئالدىراپ ئىشلىگەن كىچىك بالىنىڭ ئىشى،

ئالدىنقى تەڭرى تەڭرى تەڭرى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئاز كۆرگەن كۆپ تەڭرى تەڭرى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئات قەدرىنى بىلمەس،

پىيادە ماڭمىغۇچە.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئاج قەدرىنى بىلمەس،

ئاج قالمىغۇچە.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئاتنىڭ نوختىسى ئېشەككە توغرا كەلمەس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئالاي دېسەڭ پۇچۇق كوزىنىڭمۇ ئىگىسى بار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئاكىسى پۇل، چىمەندە گۈل.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەڭرى تەڭرى» دىن

ئالتە ئاي ئاتقان پاختام،

بىر چاپانغا يەتمىدى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئاچچىق مېغىزنى چاپىنغان بىلەر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئالتۇننىڭ قەدرىنى زەرگەر بىلەر،

سۈپۈرگىنىڭ قەدرىنى پەگاھ (بىلەر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئاق كۆرۈنگەننىڭ ھەممىسى قار ئەمەس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئاچچىق بىلەن چۈچۈكنى تېتىغان بىلەر،

يىراق يېقىننى ماڭغان (بىلەر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئۇۋال ئۆزۈڭگە باق،

ئاندىن ناغراڭنى قاق.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئات ئىزىنى تاي باسار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئاران تاپقان چېيىمنى پېشىم تېگىپ ئورۇۋەتتى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئاچ قورساق ئاش تاللىماس،

قاچقان ئادەم يول (تاللىماس).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئادەمنىڭ كىچىكى بولغۇچە،

ئىتنىڭ كۈچۈكى بول.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئاتتىن يىقىلدىڭ — پاختىغا يىقىلدىڭ،

ئېشەكتىن يىقىلدىڭ — تاختىغا يىقىلدىڭ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئاش قەدرىنى يېگەن بىلمەس،

تاپقان بىلۈر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئالدىرىغانغا ئىشتان پۈتلىشار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئادەم ئويغا تويماق،

بۆرە قويغا (تويماق).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئادەم ئادەمنى كۆرسە تېتىلۈر،

ئۈزۈم ئۈزۈمنى كۆرسە چېكىلۈر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئاكاڭ كىمنى ئالسا يەڭگەڭ شۇ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئالدىڭغا قاراپ پىكىر قىل،

ئارقاڭغا قاراپ شۈكۈر قىل.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئادەمنىڭ ئالدى گۈل، كەينى تىكەن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئاچچىق تاتلىققا دۈشمەن،

گۈمان شادلىققا (دۈشمەن).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئالتە موللام بىر بولسا،

ھەرەم كۆزدىن غايىب بولار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

بۈگۈنكى دوستلىرىڭدىن،

ئەتىدىكى دۈشمەنلىرىڭ زېرەك.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

بىلىكنىڭ توم بولسا،

دۈشمىنىڭ سالامغا كېلەر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

بىر سىرلىق، سەككىز قىرلىق بول.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

بىر ئوي ئون ئوينى تۇغدۇرار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

بىلىمگە بېقىپ دۇرۇت،

ساقالغا بېقىپ بۇرۇت.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

بېگىم ئاتنى توقۇڭ دەيدۇ،

خېنىم يېلىمنى سوقۇڭ دەيدۇ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

بېگىمنىڭ خوتۇنى خېنىم بولار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

پوستى يوق پىياز بولماس،

دوستى يوق ئادەم (بولماس).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

پۇتاقلىق دەستە پۇختا بولار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى»دىن

تەسۋىننىڭ يىپى بولار،
ھەر ئىشنىڭ ئېپى (بولار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

توكۇر ئېشەكتىن بىكار ئېشەك ئوت تىلەر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

تۇخۇملا بولسا چۈجە چىقىۋەرمەس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

تۈگە ئۈسسۈلغا چۈشسە، قىيامەت قايىم بولار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

تۈگمەن سۇدا چۆرگىلەر،

ئويۇن پۇلدا (چۆرگىلەر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

جىگدە ياڭاقنىڭ پوستى بار،

ھەممە ئىشنىڭ ئۈستىسى (بار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

چىن دوست دوستىدىن كەچمەس،
دۈشمەن خۇيىدىن (كەچمەس).

«ئۇيغۇر خەلق ماقالىسى تەمسىللىرى» دىن

خىيال كېچىدە ئېچىلار،
گۈل سەھەردە (ئېچىلار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقالىسى تەمسىللىرى» دىن

دەردى يوق دەردمەننى بىلمەس،
دوستى يوق دۈشمەننى (بىلمەس).

«ئۇيغۇر خەلق ماقالىسى تەمسىللىرى» دىن

دەرەخ يىلتىزى قېرار،
ئادەم يۈرىكى قېرىماس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقالىسى تەمسىللىرى» دىن

دوستۇڭ تۈز يولغا باشلار،
دۈشمەن زىندانغا (باشلار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقالىسى تەمسىللىرى» دىن

دوستۇڭ گۈل بولسا پۇرارسەن،

دوستلۇق تىكەن بولسا توزارسەن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستلۇق يوق يۇرتتىن،

دوستلۇق بار چۆل ياخشى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستنىڭ ھېسابى كۆڭلىدە.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوست دوستنىڭ ئەينىكى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستى بارنىڭ دۈشمىنى بار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستلار ئارازلاشسا،

دۈشمەننىڭ كۈنى تۇغۇلار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستلۇق بىلەن كۈندە ھېسابلاش،

دۈشمەننىڭ بىلەن يىلدا (ھېسابلاش).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دوستقا دەرد كەلسە،

دۈشمەنگە توي بولار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دوست تاش بەرسە گۆھەر دەپ بىل،

دۈشمەن ئاش بەرسە زەھەر دەپ (بىل).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دوستۇڭنىڭ تىلىغا باقمىي دىلىغا باق.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دوستۇڭ ئۈچۈن زەھەر يۈت.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دۈشمەن ئۆز ئۆيۈڭنىڭ تۈرى بىلەن،

تۆشۈكىدىن چىقار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

دۇشمەن پىتنە تارقىتار،
دوست ھەقنى (تارقىتار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دوستقا خىيانەت ئۆلۈمدىن يامان.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دۇشمەن قەست قىلسا، دوست قۇتۇلدۇرار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دۇشمىنىڭنىڭ دوستىدىن قاچ،

دوستۇڭنىڭ دۇشمىنىدىن (قاچ).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دۇشمىنىڭنىڭ يېقىنى ساڭا دوست ئەمەس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

دۇشمەنگە شەپقەت — ئۆزۈڭگە كۈلپەت.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ساقال دېگەن تۈك،

سەللە دېگەن يۈك.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

سۇ ئاقار ئېقىندىن،

بالا كېلەر يېقىندىن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

سۆزلىمىگەن ئېغىزدىن،

چاپاق باسقان كۆز ياخشى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

سىيگەك سۇغا ئامراق.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

سىنالمىغان دوستتىن،

سايدىكى تاش ياخشى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

شەھەر كۆرگەن ئۆچكىدىن قاچ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلەش» دىن

قەلەمگە ئالەم پاتار،

كۆڭۈلگە دۇنيا (پاتار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

قولۇم بېشىڭدىن سەدىقە بولسۇن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

قېرى قىل بىلەن تام قىلار،

ياش يانچۇقنى دام (قىلار).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

قېرىمۇ كىچىكىدە بالا بولغان.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

قىل يىغساڭ ئارغامچا بولۇر،

تاسما يىغساڭ قامچا (بولۇر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

كۆك سۆيگەن دەرەخ ئۆسەر قەلەمچىدىن،

ئەر چىقماس خۇشامەتگۈي تىلەمچىدىن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

كۆپ ئويلساڭ ئەقىل تاپسەن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

كۆڭۈل بىر غۇنان تاي،

چاپىدۇ ھەر يەرگە تىنماي.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

گۇمان ئەقىلدىن ئازدۇرار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

موللىنىڭ دۇئاسى تولا، بەرىكىتى يوق.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

مىڭ كۆرۈشكەن دوست ئەمەس،

ۋاپا قىلغان دوست.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ناچار دوستتىن تايلاق ياخشى،

ناچار ئاتىتىن يايلاق ياخشى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ھەر كالىدا بىر خىيال،

تاز كالىدا مىڭ خىيال.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ھەر كىشىدە بىر خۇي،

خۇي بولمىسا بىر ئۇي.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئويلىماي قىلغان ئىشىڭدا،

كۈندە غوۋغا بېشىڭدا.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئويلىماي تايلاق يەيسەن.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئويناپ ئېيتتى، كۆڭلىدىكىنى ئېيتتى.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ئويلساڭ كەڭ ئويلا،

كەڭ ئويلمىساڭ تەڭ ئويلا.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئۆلچەت تاپ — قۇدرەت تاپ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئېشەك ھاڭرىسا،

ئىتنىڭ كۆڭلى ئاينىپتۇ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئېيىق بىلەن تۇرماق،

جاننى قولغا ئالمىق.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئىنسان تەخمىن قىلار،

تەڭرىم تەقسىم قىلار.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ئىتنىڭ كۆڭلى سۆڭەكتە.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ياخشى دوستۇڭ تاشلىماس،
يامان يولغا باشلىماس.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ياخشى دوست يۈرگەندە ياخشى،
يامان دوست ئۆلگەندە (ياخشى).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ياخشى دوست جاندىن ئەزىز.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ياخشى يېرىڭنى دوستۇڭ كۆرۈر،
يامان يېرىڭنى دۈشمىنىڭ (كۆرۈر).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ياخشى دوست يولداشتۇر،
ئۆتكۈر قىلىچ قولداشتۇر.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمىنلىرى» دىن

ياخشى دوست دەردكە داۋا،

نادان دوست باشقا بالا.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ياخشى بىلەن دوست بولساڭ،

ئېچىلار چېچەكلىرىڭ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

يامان بىلەن دوست بولساڭ،

يېرىلار يۈرەكلىرىڭ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

يامان بىلەن دوست بولساڭ،

يىرتىلار ئېتەكلىرىڭ.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

يۈزىڭ قارىلىقى ئۇيات ئەمەس،

يۈزى قارىلىق ئۇيات.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

يىغمىسى يوق مائەم بولماس،

ئازمايدىغان ئادەم (بولماس).

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

يىراقتىكى دۈشمەندىن،

ئايىنىپ كەتكەن دوست يامان.

«ئۇيغۇر خەلق ماقال تەمسىللىرى» دىن

ھەرقانداق چاغدا سىرتقا چىقساڭ، ئېڭىڭنى يىغىپ، بې-
شىڭنى ئېڭىز كۆتۈر، ئۆپكىنىڭ ئىككى قانتى تىك تۇرسۇن؛
قۇياش نۇرىدىن ھۇزۇرلان، دوستۇڭنى تەبەسسۇم چىراي بىلەن كۈ-
تۈۋال، ھەر قېتىم قول ئېلىشقاندا جان كىرسۇن. خاتا چۈشىنىپ
قېلىشتىن قورقۇشنىڭ ھاجىتى يوق، دۈشمەننى ئويلاشقا بىر
مىنۇتنى ئىسراپ قىلىشمۇ ھاجەتسىز، نېمە قىلماقچى بولغانلى-
قىڭنى ئېسىڭدە پۇختا مۇئەييەنلەشتۈر؛ ئاندىن يۆنىلىشنىڭ ئۆز-
گەرمەي نىشانغا توپتوغرا يېتەلەيسەن. كۆڭلۈڭنى قىلماقچى بول-
غان ئۇلۇغۋار ئىشقا قارات، ئاندىن كۈنلەرنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ،
خۇددى مارجانقۇرت ئۆركەشلەۋاتقان سۇدىن ئوزۇق ئالغاندەك، ئارزۇ-
يۇڭنى ئورۇنداشقا كېرەكلىك پەيتىنى ئىگىلەۋاتقانلىقىڭنى
بايقايسەن. خىيالىڭدا سەن تەشنا بولغان ھېلىقى قابىل، راستچىل
ۋە ياراملىق كىشىنىڭ ئوبرازى تەسۋىرلىنىدۇ، سەن كۈتكەن خىيال
ۋە ئارزۇلار سېنى مىنۇت سېكۇنتلاپ تەلتۆكۈس ئۆزگەرتىپ، با-
يىقىدەك ئالاھىدە ئادەمگە ئايلاندۇرىدۇ. ئىدىيە تەڭداشسىز ئەلا بول-

غاچقا، ھامان توغرا پسخىيلىك پوزىتسىيە — جاسارەت، سەمىيەت، خۇشاللىق ساقلىنىدۇ. توغرا تەپەككۇر بىر ئىجادىيەت. پۈتۈن نەرسە ئارزۇ تىلەكتىن كېلىدۇ. ھەر بىر سەمىيە تىلاۋەت ھامان شەپقەتكە مۇيەسسەر بولىدۇ. ھەممىمىز ئۆزگىرىپ، ئۆزىمىز ئارزۇ قىلغان ھېلىقى ئوبرازغا ئوخشىشىپ قالغىمىز. ئېڭىكىڭنى يىغىپ، بېشىڭنى ئېگىز كۆتۈر، ھەممىمىز قىشلاۋاتقان قورچاق. تىكى ئىلاھدۇرمىز.

ئېلىبىرت ھوببارد

«مۇمكىن ئەمەس» دېگەن سۆز پەقەت ئەخمەقلەر لۇغىتىدە دىنلا تېپىلىدۇ.

ناپولېئون

ئادەمنىڭ خۇشاللىقى ئۆز تىرىشچانلىقىنىڭ نەتىجىسى، خۇشاللىقنىڭ مۇھىم ئامىلى ئادەتتىكى ھەۋەس، مۇئەييەن دەرد. جىددىكى شىجائەت، ئۆزىنى مەلۇم دەرىجىدە چەكلەش، خىزمەتنى قىزغىن سۆيۈش ھەمدە ئەڭ مۇھىمى سەمىيە ۋىجدان ئىكەنلىكىنى ئۇ بىلىدۇ. خۇشاللىق ھەرگىز غۇۋا چۈش ئەمەس، مەن بۇنى ھازىر راستىنلا سېزىۋاتىمەن. بىر ئادەم تەجرىبە ۋە تەپەككۇرنى مۇۋاپىق ئىشقا سالسا، ئۆز ۋۇجۇدىدىن نۇرغۇن خۇشاللىق

ئۈندۈرەلەيدۇ، يەنە كېلىپ قەتئىي ئىرادە ۋە سەۋىيە بىلەن،
يېڭىۋاشتىن ساغلاملىققا ئېرىشەلەيدۇ. شۇڭا بىز ھەقىقىي ھاياتىمىزدا
مىزغا تايىنىپ ياشايمىز ھەمدە مىننەتدار بولماي قالمايمىز.

گېئورگى ساندرا

ئادەتتىكى ئادەملەر ئەمەلىي ئىرسىيەتنىڭ ئەستە تۇتۇش ئىقتىدارىنىڭ پەقەت ئون پىرسەنتىنىلا ئىشلىتىپ، توقسان پىرسەنتىنى ئىسراپ قىلىۋېتىدۇ، چۈنكى ئۇلار ئەستە تۇتۇشنىڭ تەبىئىي قانۇنىيەتلىرىگە خىلاپلىق قىلىدۇ.

دالى كارنىڭ: «تەلىملىك بۇسۇش» تەن

مەجمۇئە ئىسمى : ھېكمەت دۇردانىلىرى مەجمۇئەسى

كىتاب ئىسمى : تەپەككۇر ھەققىدە ھېكمەتلەر

پىلانلىغۇچى : مۇرات ئىلى

باش تۈزگۈچى : ئادىل مۇھەممەت

ئېزىز ئاتاۋۇللا سارتېكىن

ئايشەمگۈل ئايۇپ

تۈزگۈچىلەر : جۈرئەت نىياز

بىلىقز مۇھەممەت

تەكلىپلىك مۇھەررىر : ئامىنە كىچىك

مەسئۇل مۇھەررىر : ئەنۋەر قۇتلۇق

مەسئۇل كوررېكتورى : قەييۇم تۇرسۇن

نەشرىيات : شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى

شىنجاڭ ئېلىكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

ئادرېسى : (830000 ئۈرۈمچى شەھىرى شىخۇڭ غەربىي يولى 36 - قورۇ)

تارقاقچى : شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى

زاۋۇت : شىنجاڭ شىنبوۋېن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى

فورماتى : 880×1230 م م 32/1

باسما تاۋىقى : 3 باسما تاۋاق

خەت سانى : 51 مىڭ خەت

نەشرى : 2008 - يىل 8 - ئاي 1 - نەشرى

بېسىلىشى : 2008 - يىل 8 - ئاي 1 - قېتىم بېسىلىشى

كىتاب نومۇرى : 9-429-80744-7-978 ISBN

باھاسى : 9.90 يۈەن

(باسما ۋە بەت تۈپلەشتە خاتالىق كۆرۈلسە زاۋۇت بىلەن ئالاقىلىشىڭ)